

GLAS RAVNICE

Glasilo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Broj 18

Subotica, lipanj 1992.

cijena 300 din. / 50 HRD

KNEZI, NOVI ODBORNIK DSHV

Knezi Stipan, rođen 1950. u Somboru, po zanimanju zemljoradnik, bio je kandidat DSHV za odbornika općine Sombor u izbornoj jedinici Svetozar Miletić i bio je izabran već u prvom krugu s uvjerljivom većinom glasova. Njega je podržavala i Demokratska Zajednica Vojvođanskih Mađara. Lemešanima čestitamo što su tako masovno glasali za demokratsku opciju.

Stipan Knezi

Drugi krug!

Izborna trka još nije završena. DSHV u drugom krugu u izbornim jedinicama u Subotici, ima osam kandidata u općinsku skupštinu i dva kandidata u pokrajinsku skupštinu. Ovi kandidati će se boriti za ulazak u skupštinu - parlament.

Očekujemo da će se birači, članovi maksimalno zalagati da ostvarimo ovu priliku.

U drugom izbornom krugu, koji će biti održan 14. 06. 1992. godine, pojavit će se samo dva glasačka listića. Na jednom glasačkom listiću (roze boje) bit će kandidati (dva) za općinsku skupštinu, a na drugom (bijeles boje) kandidati (opet samo dva) za pokrajinsku skupštinu.

Na listićima se nalaze, dakle, ona dva kandidata, koja su dobila najveći broj glasova, ali ne i dovoljan broj glasova (većinu, ako je izišlo više od polovine upisanih birača).

Kako ćemo glasati? Vrlo jednostavno. Zaokružiti ćemo broj ispred imena kandidata, a zna se za koga glasamo. Vodit ćemo računa da korektno obavimo ovaj posao, a to znači: zaokružiti samo broj ispred imena kandidata i ništa više; nikakvo podcrtavanje ili zaokruživanje cijelog imena ili bilo kakva šaranja.

- VOJVODINA PRIPADA VOJVOĐANIMA.....str. 2
- ZAUSTAVIMO RATstr. 4
- BUNJEVCI SU DIO HRVATSKOG NARODAstr. 6
- MI SE NE MISLIMO SELITstr. 7
- VAŽAN JE DIJALOGstr. 9
- PROVALA ZLAstr. 12

ZKVN.org.rs

Mr. Ivan Poljaković, kandidat za poslanika u Skupštini Vojvodine, izborna jedinica 111, Subotica V (Bajnat, Novi grad, Novo selo, Centar II)

VOJVODINA PRIPADA VOJVOĐANIMA

- Upotribit ću sve što umim i znam da zajedničkim snagama, na demokratski način, Suboticu i Vojvodinu vratimo tamo di joj je i misto - u Evropu

Ja sam Ivan Poljaković, magistar jezičkih znanosti, poslanički kandidat, Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Rođen sam 1956. u Subotici na Balkanu, za razliku od mog baće koji je rođen u Evropi 1899. u Subotici. Moj dida i dida mog dide rođeni su ode u našoj varoši. Slušam kako niki odbornički kandidati govore kako su već 10 ili 20 godina u Subotici i kako im je ona prirasla uz srce. Šta onda ja da kažem.

Naš svit je ode kalgod živio dobro, u miru i slogi. Subotica je bila razvijeni kulturni, poljoprivredni i industrijski centar sridnje Evrope. Vojvodina je pri ulasku u Kraljevinu SHS 1918 bila sa Slovenijom ekonomski najrazvijenije područje. Nakon 7 decenija Vojvodina je po stepenu ekonomskog razvoja daleko ispod Slovenije, čak i znatno ispod Hrvatske.

Vojvodina je bila poreski najopterećenije područje u staroj Jugoslaviji. Od 1920-1928 Vojvodina je plaćala 25% od ukupnog poreskog prihoda u Jugoslaviji. I u tridesetim godinama i pored izvršenih korekcija, porezi su bili najveći u Vojvodini.

Posli drugog svitskog rata vrši se prava pljačka Vojvodine. Više desetine objekata i fabrika prineta je iz Vojvodine u Srbiju i druge krajeve. Samo iz Subotice od-

nešena je velika livnica "Partizan", nove fabrike sapuna prinete su u Kruševac, najznačajniji pogon plavog kamena fabrike "Zorka" prinet je u Šabac. Odnešena su dva najveća industrijska mlina, fabrika šešira "Rot", fabrika ormara za led "Goldner", ugašena je fabrika vagona i lokomotiva "Ferum", kao i nekoliko fabrika skroba koje su davale 80% proizvodnje Jugoslavije, i da ne nabrajam dalje.

Ustav SFRJ iz 1974. značio je za Vojvodinu priokret u političkom, kulturnom i ekonomskom pogledu. Gospodarsko zaostajanje Vojvodine se zaustavlja.

Ustavom Republike Srbije od 1990., protivno Ustavu SFRJ, Vojvodina je aneksirana od strane Srbije. Time Vojvodina gubi i gospodarsku samostalnost. Počinje druga velika pljačka Vojvodine.

Kako sam na početku kazo, moj baćo je rođen u Evropi, a ja kad već nisam, makar u njoj da umrem. Ja, Ivan Poljaković, sin Josipa Poljakovića, upotribit ću sve što umim i znam da zajedničkim snagama, na demokratski način, Suboticu i Vojvodinu vratimo tamo di joj je i misto - u Evropu.

Ovi izbori su nedemokratski i parstranački, a ne višestranački. Zato ću u Skupštini Vojvodine tražiti da se raspišu novi izbori, po proporcionalnom sistemu, s izbor-

nom kampanjom od tri miseca, čim se za to stvore mogućnosti. Zdravo se nadam da mi mandat neće trajati duže od 6 miseci.

Nakon pokrajinskih izbora po proporcionalnom sistemu u demokratskoj, a ne ratnoj atmosferi, Skupština Vojvodine treba da sprovede referendum gradana, na kojem bi gradani Vojvodine odgovorili na pitanje: "da li ste za političku i teritorijalnu autonomiju Vojvodine".

Ovo je jedini put da se na demokratski i pravedan način odluči o sudbini Vojvodine. O njoj zavisit će i naša sudbina. Zato dobro razmislite. Srbi, Madari, Hrvati i drugi, ako ostanemo pod beogradskom čizmom, znajte da ćemo mi i naša dica, bez obzira na viru ili naciju, morat radit i za druge, a uz to ćemo još i siromašnije živit.

Cinjani birači - povirite svoj glas novim ljudima, ljudima koji nisu služili komunističkom režimu i time otvoreno kažite NE - beogradskom centralizmu. Vojvodina pripada gradanima Vojvodine i nikom drugom.

O IZBORIMA

Jasno je da ovi izbori nisu demokratski. DSHV od svojih 27 ogranaka u 22 nije bio u stanju postaviti kandidate, jer nisu postojali najelementarniji uvjeti - osobna sigurnost kandidata. Čak je i u Subotici bilo prijetnji fizičkom likvidacijom naših kandidata. Izbrone skupove nismo mogli održati čak ni u mjestima gdje smo postavili kandidate, u Subotici i Sv. Miletić. Ovakva situacija će se dokumentirano predočiti međunarodnim faktorima, te će se tražiti NE-PRIZNAVANJE ovih izbora.

Mr. Bela Tonković, kandidat za poslanika u Skupštini Vojvodine, izborna jedinica 112, Subotica VI (Tavankut, Ljutovo. Mali Bajmok, Ker, Gat)

CENTRALIZAM NAS VODI U PROPAST

- **Mi smo protiv centralizacije, jer to znači da moramo dati sve, a moliti da nam se vlastiti novac vraća na kašičicu kao milostinja**

Dragi prijatelji!

Ja sam Bela Tonković, rođen sam prije 48 godina u Subotici, odrastao u Senti i Keru, koje ni pošto ne bi dao nikom u arendu, kao ni bilo koji kvart Subotice. Oženjen sam srićno, imamo tri sina. Kandidat sam za pokrajinskog poslanika u ime DSHV za izborni okrug Ker, Gat, Mali Bajmok, Tavankut s Čikerijom i Kaponjom i Ljutovom.

Nalazimo se pred izborima koji su raspisani na brzu ruku - bez dovoljno vremena za pripreme i s neravnopravnim mogućnostima za rad u javnosti. Pa zašto onda izlazimo na izbore? DSHV izlazi na izbore i želi iskoristiti sve mogućnosti da na ne nasilan način ostvari demokratiju bar tamo gdje može. Ne želimo dovesti demokratski orijentirane građane u situaciju da na izborima nemaju demokratske alternative za koju bi mogli dati svoj glas. Ne želimo da moraju birati između Scile i Haribde.

Moderno europsko društvo i država organiziraju se na principu supsidijarnosti. To znači da su sve inicijative i funkcije propuštaju pojedincima i nižim upravnim jedinicama, tj. općinama, a samo što oni ne mogu efikasno obavljati

prenosi se na višu razinu: na pokrajinu, republiku, saveznu državu, pa i na nadržavne institucije: EZ, KESS, UNO ...

To znači prije svega slobodnu inicijativu ljudima na svim područjima i jaku lokalnu samoupravu na općinskoj razini s vlastitim izvorima sredstava.

Vojvodine trenutno nema. Ona je samo mrtvo slovo na papiru.

Vojvodina ponovo mora imati svoj identitet i svoju pravnu funkciju. DSHV predlaže da Vojvodina ima svoju političku, teritorijalnu i ekonomsku autonomiju.

To znači:

- Da o sudbini Vojvodine odlučuju samo Vojvodani. Građani Vojvodine moraju dobiti priliku da na referendumu izraze svoju volju kakvu Vojvodinu žele i kakve državno-pravne odnose ona treba imati s ostalim konstitutivnim elementima buduće međunarodno priznate države.

- Demokratski izabrana skupština i vlada Vojvodine vode politiku Vojvodine.

- Da se Vojvodini vrati moć za stvaranje povoljno političke klime za privredni razvoj i ulaganje stranog kapitala.

- Da našu agrarnu i privrednu politiku uopće krenemo mi ovdje, a ne tko zna tko i tko zna gdje.

- Da fondovi, prije svega penziona i zdravstveni ostanu u Vojvodini. Nije u redu da cijelog života plaćamo doprinos penzionog osiguranja po europskim standardima, a penzije primamo kao u najnerazvijenijim zemljama.

- Da možemo stvoriti prosvetni sistem koji zadovoljava sredinu u kojoj živi 27 nacionalnih zajednica.

Mi smo protiv centralizacije, jer to znači da moramo dati sve, a moliti da nam se vlastiti novac vraća na kašičicu kao milostinja

- centralizacija znači da je sve ovo što sada radimo samo igra, da su skupštine za koje ćemo birati samo debatni klubovi, a da je efektivna vlast u rukama centralnih moćnika i njihovih namjesnika na terenu. A to je sistem i to su ljudi koji su nas i doveli u ovu situaciju.

Program DSHV je program za moderno društvo, državu i upravu. Njega mogu ostvariti samo novi ljudi, ljudi koji su za to sposobni, ljudi čiste prošlosti.

DSHV UPRAVO TAKVE I KANDIDIRA.

SVOJIM GLASOM ZA KANDIDATE DSHV GLASATE I ZA SEBE I ZA SVOJU BUDUĆNOST.

Dr. sci. Stjepan Skenderović, kandidat za odbornika općine Subotica, izborna jedinica 21 Gat 1

ZAUSTAVIMO RAT

● Tražimo da se ne progone sudski oni koji su odbili mobilizaciju u bratoubilački rat i da im se omogući nesmetan povratak svojim kućama i na svoja radna mjesta

Ja sam dr. Stjepan Skenderović, rodio sam se 10.10.1938. godine u Tavankutu. Po zanimanju sam ginekolog, radim u bolnici u Subotici, šef sam odsjeka za bračni sterilitet i ginekološku endokrinologiju, doktor sam medicinskih znanosti i znanstveni suradnik medicinskog fakulteta u Novom Sadu.

Pozdravljam sve čitatelje našega Glasa ravnice, a posebno čitatelje iz izborne jedinice Gat 1, gdje sam kandidat za odbornika, predložen od Demokratskog Saveza Hrvata u Vojvodini.

Na širokim prostorima srednje i istočne Europe, gdje su tolike decenije vladali totalitaristički režimi, koji su zaustavili civilizacijski napredak svih potčinjenih naroda i zemalja, u toku su velike demokratske promjene koje pobuđuju snažni optimizam svih ovih naroda, svih ljudi. Demokratske promjene na našem prostoru i u našoj sredini nailaze na velike poteškoće s tragičnim komponentama. DSHV kao i druge njoj bliske stranke kao istinska demokratska i narodna politička stranka prihvaća samo demokratski put promjene društvenog sistema na principima Evropskog parlamentarizma, odnosno da promjenu društvenog sistema treba izboriti na demokratskim izborima. Vjerujem da će se ovi izbori provesti na demokratski način i da će narod,

birači, moći izabrati nove ljude, koji će biti u stanju provesti promjenu režima i društvenog sistema.

Sve nas pritiska teret žrtava rata, teret ogromnih razaranja. U toku je hiperinflacija, glad nam kuca na vrata - ona je stvarnost. To su motivi zbog kojih sam prihvatio kandidaturu sa svojih 28-29 godina liječničkog rada, zalaganja za svaki život, zalaganja za svaki novi život.

Mi predlažemo:

-Momentanu demobilizaciju i razoružanje armije pod međunarodnom kontrolom

-Tražimo da se ne progone sudski oni koji su odbili mobilizaciju u bratoubilački rat i da im se omogući nesmetan povratak svojim kućama i na svoja radna mjesta

-Tražimo da se pitanje ratnog zločina i ratnih zločinaca tretira na temelju međunarodnih konvencija i pod međunarodnom kontrolom

Dragi birači, vjerujem, da su to i vaši motivi i da ćete izići na izbore i dati svoj glas za kandidate kojima je na srcu da se zaustave sve te zle sile.

Za Vojvodinu tražimo da se na temelju principa supsidijarnosti kao i zbog povijesne, etničke, kulturne i zemljopisne specifičnosti Vojvodine, na referendumu građana Vojvodine provjeri kakvu Vojvodinu oni žele. Mi predlažemo da Vojvodina ima politički, teritorijalni i ekonomski

subjektivitet. Ona mora imati najmanje ono što je imala po Ustavu iz 1974. godine.

Vojvodani moraju imati u svojim rukama pitanje sudbine Vojvodine i njezinih dobara. Oni moraju biti ti koji će odlučivati u kakve će državotvorne odnose Vojvodina ulaziti s ostalim jedinicama buduće međunarodno priznate državne zajednice.

Nema prostora ovdje detaljnije izlagati politički, društveni, gospodarski, socijalno-zdravstveni, niti kulturno-prosvjetni program. Želim istaći potrebu njihovih promjena, što će omogućiti da naša Subotica što prije poprimi lik mo-

U toku je hiperinflacija, glad nam kuca na vrata, ona je stvarnost.

dernoga evropskoga grada, u kojem će svi Subotičani bolje živjeti, biti bogatiji i sretniji, gdje će se poštivati kolektivna prava svih nacionalnih zajednica i individualna prava svakog pojedinca. To neće biti lako ostvariti, ali znam da smo mi ovdje vrijedan, sposoban i marljiv narod. Trebamo stvoriti demokratske uvjete što će omogućiti procvat Subotice u cjelini, a i vaše mjesne zajednice Gat 1.

Dragi birači, pozivam vas da izidete na izbore i da po svojoj savjesti obavite ovaj ozbiljan posao u procesu demokratskih promjena u našem gradu. Zaustavimo rat!

Julije Skenderović, kandidat za odbornika općine Subotica, izborna jedinica 28 (Bajnat)

NIJE VRIJEME ZA PASIVNOST

- Izidimo na izbore i glasajmo za one koji su protiv ovog krvavog i prljavog rata

Julije Skenderović, kandidat za Odbornika općine Subotica, izborna jedinica 28 Bajnat

Poštovani čitatelji glasa Ravnice. Poštovani birači! Srdačno vas sve pozdravljam. Ja sam mr Julije Skenderović, kandidat DSHV za izbornu jedinicu Bajnat. Imam 50 godina, 40 godina svoga života pro-ivio sam u svom rodnom gradu. 21 godinu neprekidno radim kao profesor matematike na Višoj tehničkoj školi. Politikom se aktivno nisam bavio sve dok prije dvije godine nisu odškrinuta vrata demokraciji i na ovim našim prostorima. Smatram da ovaj prijelaz iz totalitarizma u pluralizam obavezuje svakog pojedinca na angažman. Ne angažiraju li se u ovom trenutku demokratske snage na površinu će isplivati - a to se upravo već i događa - one snage koje će nam nametnuti još gori režim od dosadašnjeg. Dragi birači, posebno vi iz izborne jedinice Bajnat, trgnimo se, izadimo na izbore i glasajmo po savjesti. Pozivam sve one koji govore: mene politika ne zanima, i one koji govore: svi su političari isti, neka se

zamisle! Nije vrijeme za pasivnost i neopredeljenost, svako od nas ima moralnu obavezu preuzeti na sebe dio odgovornosti za izlazak iz ove tragične situacije u kojoj smo se našli. To ćemo učiniti i tako da izidemo na izbore i glasamo za one koji su protiv ovog krvavog i prljavog bratoubilačkog rata - da glasamo za DSHV.

O sebi rado ističem činjenicu da sam usprkos primamljivom zovu visokorazvijenog zapadnog svijeta odlučio svoj radni vijek posvetiti svojoj rodnoj Subotici. Nepovoljni životni uvjeti u Jugoslaviji nakon II svjetskog rata prisilili su mnoge da krenu truhom za kruhom. Većina seljačkog življa naše općine ipak je ostala na svojim višestoljetnim ognjištima i pored toga što mu je zemlja agrarnom reformom, konfiskacijom i drugim sredstvima prisile oteta. Taj dio našega življa je time dokazao svoju privrženost ovoj zemlji u koju je do grla usaden. Niti sudbina naše inteligencije nije bila bolja. Ispiranje mozгова kroz sistem školovanja, nemogućnost zapošljavanja diplomiranih ljudi, de-

valvacija intelektualnog rada i razne druge nepovoljne okolnosti doveli su do toga da je dio inteligencije morao emigrirati na zapad i bio prisiljen svoje sposobnosti staviti u službu tuđinu. Onaj dio koji je ostao bio je na sve moguće načine onemogućavan u svom radu. Ovaj proces potrebno je zaustaviti. Sistem školstva treba mijenjati. Proživio sam nekoliko reformi - najtragičnija je bila ona tzv. Šuvarova. zalažem se za takvo školstvo koje neće školovati mlade za berzu rada. Citirao bih ovdje misao jednog filozofa iz stare Ate- ne: Ako u Ateni obučari loše obavljaju svoj posao, ništa se tragično neće dogoditi - Atenjani će hodati u nešto lošijim cipelama. Ali ako pedagozi loše obavljaju svoj posao - država će propasti! Naša stvarnost ovu mudrost itekako potvrđuje. Zalažem se za poboljšanje kvaliteta škola, - a protiv sam eksperimentiranja na ovom području - jer naše škole ne po- hadaju pokusni kunići nego naša djeca!

Petar Skenderović, kandidat za odbornika općine Subotica, izborna jedinica 18 Novo selo - 3

ZA ULAZAK U EVROPU

Ja sam Petar Skenderović, rođen u Tavankutu 1937. godine, oženjen, otac dvije udate kćerke i dida 3 unuka, živim u Subotici.

Završio sam Pedagošku akademiju - matematiku - fiziku u Zagrebu i punih 17 godina radio u školama. Godine 1973. u osnovnoj

školi "Đuro Salaj", u onoj hajki, dobio sam otkaz kao nepođoban i otud me mnogi birači znaju, jer sam im bio nastavnik.

Zadnjih 14 godina sam radio kao trgovački putnik u fabrici konfekcije "Željezničar" za teren Republike Hrvatske. Opet sam dobio otkaz - da ne komentiram - sada sam nezaposlen.

Moju kandidaturu je istakao Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, a nju podržava i Demokratska zajednica Vojvodanskih Madara.

Ove dvije stranke nisu nacionalističke, fašističke i secesionističke, kako nam to uporno žele nametnuti neki skorojevići, koje smo "jučer" primili kao dobri domaćini. Ti isti nas sada žele istjerati sa ovih prostora. Mi smo živjeli, živimo i živit ćemo na ovim prostorima, bez obzira kako se oni zvali. Svakako, željeli bi smo živjeti u miru, slozi i ljubavi sa svima, bez obzira na nacionalnost, vjeru i političko ubjedenje. Ako se ta zajednica mora zvati SR Jugoslavija, neka se zove, ali želimo da ona svojim ponašanjem zasluži priznanje cijeloga svijeta. No, izgleda da u tom ponašanju nešto nije u redu, jer ju nitko u svijetu do sada nije priznao. U njoj nisu ispunjeni osnovni uvjeti glede demokracije, ljudskih prava, prava nacionalnih manjina, tržišne privrede itd.

Borit ću se za kulturnu, političku i ekonomsku autonomiju za autonomiju Vojvodine u okviru demokratske Srbije kao države.

Vi sada dragi birači dajete svoj glas za mene na 4 godine, a ja ću biti najsretniji da taj mandat skratimo

na najviše 1 godinu. Da uspijemo stvoriti takve uvjete da dode do novih prijevremenih demokratskih izbora.

Borit ću se za mir, za miran suživot svih građana Subotice, za demokraciju, za brzi ulazak u demokratsku Europu, jer nam je u toj Europi mjesto, jer smo u noj bili stotinama godina, ne računajući posljednjih 50 godina.

Ovih dana ste i na našoj radio Subotici mogli čuti izjave i laži koje su vas zabrinule. Napr. "Inflaciju ćemo svesti na 10% mjesečno", a svima nam je jasno da je istina samo ako riječ "mjesečno" zamijenimo sa riječju "dnevno". Ili recimo izjavu "Vratili su se u naš grad rezervisti sa vježbe iz Baranje u kasarnu i tu u njoj će nastaviti vježbati". Zaboravljaju reći što su tamo iza svoje "vježbe" ostavili, počevši od subotičkog bratskog grada Osijeka...

Hrvatima i Madarima prijete iseljenjem, istrebljenjem i slično. Mi to ne želimo, mi smo lojalni građani i domaćini na ovim prostorima. Mi, ako budemo morali putovati mi ćemo na našim čizmama ponijeti i zemlju na kojoj stojimo, ali neka znaju svi i cijeli svijet da to nije bila naša volja i želja.

Molim birače, da bez obzira na strah koji u svima nama vlada, da izađu na izbore, da uzmu listiće, da se povuku u kut biračkog mjesta i da zaista kad ostanu sami, preispitaju svoju savjest i biraju svoje kandidate. Podvlačim ovo biraju, a ne glasaju kao u proteklih 50 godina. U ime pravde, u ime Boga, budite smireni i hrabro birajte što vam srce kaže.

Birajte kandidate DSHV, koje podržavaju i Demokratska zajednica vojvodanskih Madara, jer mi "ne zovemo samo bogataše, već i one dobre ljude naše, koji za seljaka i radnika mare".

Stanka Kujundžić, kandidat za odbornika općine Subotica, izborna jedinica 22 Gat-2

BUNJEVCI SU DIO HRVATSKOG NARODA

● **Ponosna sam što pripadam jednom velikom narodu koji je priznat od cijelog svijeta i ne prihvatam podjele koje nam ovdje nameću**

Četiri minuta na radiju je kao da gledaš jedan lik na 270 prozora i treba da zapamtiš koji je najbolji. Isto tako izgleda i predstavljanje

stranačkih kandidata na najnovijim izborima. Kap u moru koju nam blagonaklono daje partija na vlasti da bi što više

zamutila sliku o demokraciji, koja je ionako tamna.

Zastupam stranku koja je u prethodnom periodu bila najviše

ocrnjivana kao i svi Hrvati kroz sva informativna sredstva na prostoru na kojem živimo.

Ponosna sam što pripadam jednom velikom narodu koji je priznat od cijelog svijeta i ne prihvatam podjele koje nam ovdje nameću. Mi smo dio hrvatskog naroda, a zovemo se i Bunjevci. Podjele nam nameću sa starom rimskom devizom "divide et impera" (zavadi pa vladaj).

Nas su naši stari učili da se "ne mišamo u politiku", već samo da čutimo i radimo. Tako smo i živili uvijek u sjeni, tihi, mirni i radišni. Takav naš stav doveo nas je skoro do nestanka, do potiranja svijesti o pripadnosti određenom narodu kao normalnoj potrebi svakog čovjeka.

Nacionalna pripadnost ne može biti moto življenja, ali je pripadnost određenom narodu čovjekova jačina, ponos i uzdanica, "svaka tica svome jatu leti". Baš zbog te razbijenosti mi smo prepatili drugi svjetski rat, kada je svaka vojska koja je naišla nosila naše mlade na ratište, a nitko ih nije štutio, mi smo imali oduzimanje zemlje i

druge imovine pedesetih godina što je prouzrokovalo razbijanje mnogih obitelji i velika raseljavanja. Doživjeli smo rastjerivanje naše inteligencije sedamdesetih godina, a da nas nitko nije štutio, kao i najnovije vojačenje u rat koje je osuđen od cijelog svijeta, a ipak i dalje traje.

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini je stranka kojoj sam prišla jer ima program koji se zasniva na općeprihvaćenim načelima u civiliziranom svijetu, a bori se protiv rata kao najvećeg zla čovječanstva. Bolje je sto godina pregovarati nego jedan dan ratovati. Program DSHV odnosi se samo na Vojvodinu za koju je stranka i osnovana i u kojoj želimo da se čuje glas Hrvata i Hrvata-Bunjevaca i Šokaca, koje do sada nitko nije ujedinio na ovim prostorima. Ovaj program sastoji se od tri dijela: političkog programa, ekonomskog i ekološkog koje zbog kratkoce vremena mogu samo spomenuti. DSHV se zalaže i traži kulturnu autonomiju Hrvata u Vojvodini radi očuvanja nacionalnog bića i identiteta. Tražimo uspostavu vla-

sti u kojoj bi ravnopravno sudjelovali sa svim drugim narodima proporcionalno sastavu stanovništva, a ne kao sad da niti jedan naš čovjek nije na bilo kojem važnijem položaju u Subotici, a nije bolje niti u drugim gradovima Vojvodine. Zalažemo se da Vojvodina pripadne Vojvodanima, a kao višenacionalna zajednica da bude demilitarizirana zona, što naravno podrazumijeva i hitnu demobilizaciju i vraćanje svih rezervista kućama, a oružje da se čuva uz pomoć međunarodne zajednice dok se ne uspostavi konačni mir.

Apeliramo na mlade kojima su perspektive u ovom trenutku zatamnjene, da dignu svoj glas za uspostavu demokracije, za napredak, za bolje sutra, jer oni su uvijek ti na kojima svijet ostaje.

Pozivamo sve članove SDHV i simpatizere ove stranke da na sljedećim izborima daju svoj glas za naše kandidate. To su sve čestiti i poštenu ljudi koji će se dosljedno truditi da se očuva mir na ovim prostorima.

Jelena Prčić, kandidat za odbornika općine Subotica, izborna jedinica 4 - Centar II-2

MI SE NE MISLIMO SELITI

● Ovog rata nam je priko glave, kuratla ga i bilo

Ja sam Jelena Prčić, rođena 1955.god. u Đurđinu, službenik, po nacionalnosti Bunjevka-Hrvatica.

Kandidat sam Demokratskog saveza Hrvata Vojvodine.

Znala bi vam tušta divaniti al je vrimena malo pa ću o svemu na kratko.

ma na ovim prostorima, i sve, koji su posli nas došli, lipo smo dočekali i s njima u miru živili. Tu mislimo i dalje ostati i živiti.

Ne mislimo se nigdi seliti. Na silu nas nemogu iseliti. To nećemo dozvoliti. Ona je ta koja mora spričiti nasilje. Nama netribe oružje. Nikad ga nismo ni imali.

Nećemo ga primiti ni da nam ga zabadavad dile, ali ćemo ostati!

U rat nećemo.

I ovog nam je priko glave, kuratla ga bila.

A šta oćemo?!

Kao prvo oćemo mir!

Oćemo da se svi oni koji su se spasili rezerve, ali su morali otići od svoje kuće (sakrivaju se tu ili u

tudini) da se i oni vrate svojim kućama i svom poslu.

Mi hoćemo raditi i dobro zaraditi.

Da nam zaradeno niko neuzme.

Da svojom zaradom izgrađujemo sebe, svoju obitelj, svoju varoš Suboticu i svoju Vojvodinu.

Sad, za ovu Jugoslaviju nemoćem kazati ništa. Niko je nepriznaje u svitu. Neznam hoćeli je priznati ili neće i kome će je priznati. Hoćeli je priznati onima, kojima su puna usta o njoj, ili će je priznati onom ko ćuti o njoj. Možda i nikom. Činimi se da je brišu. Hoćemo, neka se niko ne stidi svoje nacije ili anacionalnosti. Hoćemo, da se niko ne stidi

svoje nacije ili anacionalnosti. Hoćemo, da svako može virovati svoju viru, il nevirovati, ako mu se tako hoće.

Da svatko može dobiti red na radio Subotici na svom jeziku. Da ova radio Subotica bude sviju nas u Subotici. Da nam nebrane lokalnu televiziju. Netribaju nam je dati napravićemo je mi sami.

Hoćemo zdrave ljude, kao i više novaca u zdravstvu. Da nam ljudi ne umiru zato što nemaju novaca za ličenje, ili za likove. Hoćemo frišak ajer i čistu vodu u Paliću.

Sve to što hoćemo, manje košta, nego ovaj užasan rat, silna razaranja i ubijanja; koji za sobom

ostavlja siročice i sirotice, bogalje u tilo i u dušu, koji još dugo vremena (ne svojom krivicom) neće biti sposobni za normalan život, a kamoli rad.

Za sve nas ima mesta u ovoj našoj Subotici, Bajmaku, Durđinu, Tavankutu, Čantaviru, Pačiru, Mišićevu ... bez obzira koju viru virovali, koji jezik divanili, kojim pismo pisali. Jer, kad čeljad nisu bisna, ni kuća nije tisna.

I nećemo se srditi, ako nebudete glasali za nas, al bit će nam drago, do neba drago, ako budete glasali za nas.

Ing. Željko Skenderović, kandidat za odbornika općine Subotica, izborna jedinica 64 Tavankut-1

OSTAVIMO SE MEĐUSOBNIH ČARKI

● Kroz dugi niz godina je bilo - kako drugi žele, a sad neka bude - kako mi želimo.

Pozdarvljam vas u ime Demokratskog saveza Vojvodanskih Hrvata kao i u svoje ime, i želim vam prijatan dan.

Zovem se Željko Skenderović. Oženjen sam i imam 2 sina. Živim u Subotici - u Malom Radanovcu.

Rođen sam u D.Tavankutu 1941. godine. Osmoljetku sam završio u Tavankutu kao prva generacija u našem selu. Gimnaziju pohađam i završavam u Subotici. Nakon srednje škole studiram u Zagrebu na geodetskom fakultetu i završavam ga 1966.godine. Po završenom studiju zapošljam se u Opštinskoj geod.upravi, poznatije kao katastar. Potom odlazim na odsluženje vojne obaveze, gde sam stekao divne prijatelje sa svih stra-

na. Godine 1970. iz katastra prelazim u Zavod za urbanizam i geodeziju i tu radim punih 20 godina. Stjecajem okolnosti ponovo se vraćam u katastar koji je sada pri republičkoj upravi. Zaposalen sam u republičkoj geodetskoj upravi u Subotici u svojstvu šefa za održavanje premera i vodova. Inače sam po struci -ing. geod.

Za sve vrijeme bio sam poslovno i sentimentalno vezan za Tavankut kao i za bližu okolinu.

Dragi moji Tavankučani, duboko sam uvjeren da ste poštenu i uzorni radnici. Da se izrazim u procentima - 99,9% ste u duši pacifisti, tj. da je po vama ratova ne bi bilo. Plodovi vašeg rada su oku-

sili gotovo svi stanovnici bivše Jugoslavije pa i pola Evrope.

Kao odbornički kandidat Izborne jedinice Tavankut-1 ne bih želeo da "mašem" obećanjima, a pogotovo, ne bih obećavao ostvarenje eventualnih prekih potreba. Kada se za to ukaže prilika i dođe vrijeme da se o tim problemima diskutira, založit ću se da ih na meritornom mjestu spomenem i ponudim svoju pomoć iz djelokruga svoga rada.

Vaše potrebe su, što je i meni dobro poznato: Izgradnja mrtvačnice na Novom groblju, - renoviranje vatrogasnog doma, - adaptacija doma kulture radi oživotvorenja rada Hrvatskog prosvjetnog i kulturnog društva "Ma-

tija Gubec", a zatim plasman poljoprivrednih i voćarskih proizvoda na domaće i inostrano tržište, - Pобоljšanje uvjeta života kroz izgradnju i asfaltiranje puteva na teritoriji Tavankuta.

Zato poštovani Tavankučani, izidite u što većem broju na Izbore i barem na ovom mikro-planu preko vaših delegata kojima ćete dati svoj glas, protežirate svoje zahtjeve i potrebe. Nemojte se drčati dosadašnjeg gesla: "To nije ništa, svakako će biti - kako drugi žele". Činjenica je da je kroz dugi niz godina bilo - kako drugi žele. Ne treba kloniti duhom, nego biti optimista, da će jednom doći vrijeme kada će se ostvariti vaši zahtjevi.

A svi mi, ili bolje rečeno velika većina želimo mir, blagostanje i prosperitet našeg roda. Ne trebamo se uljuljkivati u slatkorječivim obećanjima vladajućih krugova, nego moramo biti aktivni, da na pošten način dodemo do naših ciljeva.

Okrenimo leđa poltronima i karijeristima i oslonimo se na poštene ljude, pod čijim ćemo vodstvom doći do toliko željene demokratije. Izbrišimo fatamorgane sa naših pješćanih prostora. Treba misliti na svoju djecu i unuke. Papir - demokratija je jedno - a stvarna demokratija nešto drugo.

Upućujem još jednu veoma važnu poruku našem rodu: Ostavi-

mo se međusobnih čarki. Budimo kokerentniji, jer ćemo na taj način brže i efikasnije doći do zajedništva. Svima nama je poznata maksima: Složna braća - kuću grade ...

Ne budimo mali ljudi koji samo pričaju o ljudima (tj. o svojim komšijama). Budimo barem srednji ljudi koji pričaju o događajima koji će nas voditi u napredak. A usput slušajmo velike ljude koji pričaju o idejama, duhovnoj nadgradnji i prosvetljenju.

I na kraju, ne zaboravite na Božje zakone - pisane i nepisane.

Hvala!!!

Slavko Bačić, kandidat za odbornika općine Subotica u izbornoj jedinici 63, Mala Bosna, dobio je u prvom krugu uvjerljivo najviše glasova, ali ipak ne dovoljno da prođe u prvom krugu, te kao i prethodni kandidati ulazi u drugi izborni krug za općinskog odbornika. On poziva sve svoje glasače da ponovo izidu na izbore 14. 6. u nedjelju i time potvrde svoj izbor.

Knezi Stipan, kandidat za odbornika općine Sombor, izborna jedinica Svetozar Miletić

VAŽAN JE DIJALOG

- očekujemo da i Srbi shvate da u ovom trenutku i za njih postoje uglavnom dva puta: put razvoja i put mržnje

Zovem se Knezi Stipan i bio sam kandidat na izborima DSHV i DZVM (VMDK). Po zanimanju sam zemljoranjik. Roden sam 1950 u Somboru, a uglavnom mi je djelatnost vezana za Svetozar Miletić. Nisam bio član Saveza komunista Jugoslavije niti je to bio ko iz uže obitelji, a nisam bio ni dežurni Hrvat u bilo kojoj strukturi. U isto vrijeme u mojim očima nije grijeh biti ljevičar iako sam uglavnom živio u statusu nepodobnog.

Što se tiče koalicije između mjesnih organizacija DSHV i DZVM (VMDK) na nivou sela sklopljena je u cilju vođenja dijaloga sa svim onim političkim strankama i političkim strukturama kojima djelatnost gore navedenih mjesnih organizacija nije jasna. U našem programu je dijalog važan jer se zasniva na vjekovnim odnosima Srba, Mađara i Hrvata na ovim prostorima i ne vidim razloga da i dalje ne bude dijalog usposta-

vljen. Takođe smatram da je dijalog u ovakvim vremenima neophodan jer bez pozicije nisu dovoljno čvrste, a tim prije što stanovnici S.Miletića ni pred kojim narodom nemaju šta da kriju i čega da se stide. Drugi isto toliko važan razlog za koaliciju je da selo može gospodarstveno ojačati samo zajedničkim snagama. I naši djedovi su to zajedno činili a stoga nema razloga da to ne činimo i mi.

Značajno je istaći da su brojne manjine u Srbiji i da sačinjavaju velik postotak u ukupnom broju pučanstva. Uprkos tome većinsko pučanstvo u Srbiji su Srbi, bez dijaloga sa njima ne možemo ostvariti prosperitet, tim prije što očekujemo da i Srbi shvate da u ovom trenutku i za njih postoje uglavnom dva puta: put razvoja i put mržnje. Svima je jasno da jedan put isključuje drugi, a svakom postaje jasno koji je pravi. Mi želimo putem razvoja.

Povodom pisanja i načina uređivanja nedjeljnika "Dani"

MRŽNJA KAO STAV

- **Pobrkali ste M. S. Vučiniću sve, i pojmove i stvari i pojave, i jedino što vas još održava na površini jeste mržnja**

Raspad sistema je posljedica vaše leksičke i ontološke potrebe za mržnjom.

Ima više razloga što se ponovo javljam a. povodom pisanja i načina uređivanja nedjeljnika "Dani". Tog našeg i vašeg nedjeljnika sa "najboljim namerama".

Jedan od razloga je mržnja, cinizam i niska tendencioznost, koji ne samo da su dominantni u većini vaših tekstova, nego prete da mržnju nametnu kao način zajedničkog života, ili kako bi Vi to M.S. Vučiniću filozofski zgužvano rekli: da mržnja, "ovaploti princip, modus vivendi kao načelo".

A i strah je razlog što se ponovo bavim vama. Istinu govoreći plašim se, ali istovremeno vas i žalim. Strah me je, jer to što vi radite nije nimalo bezazleno niti naivno. Naime, u vašim tekstovima M.S. Vučiniću, ne samo da je evidentan raspad sistema i nemoć logičkog promišljanja i povezivanja zbilje i teksta, što bi u nekim drugim i boljim vremenima, moglo biti zabavno, smiješno i bilo bi glupo tome posvećivati iole ozbiljniju pozornost. Ali danas, sada i ovdje, taj raspad sistema je očita posljedica vaše leksičke i ontološke potrebe za mržnjom. I strah me je što se prema toj mržnji odnosimo indiferentno, što ne osjećamo veću mržnju prema toj mržnji. Nego se mirimo, pravimo se kao da je ne primećujemo, a što je stari oprobani boljševički način da stvari i pojave negiramo. No, ta vrsta negacije ne znači niti je ikada značila da stvar, pojava ne postoji. Naprotiv, što je manje zamjećujemo, što je duže ravnodušno trpimo, i što joj se manje suprostavljamo, ona je sve prisutnija i sve veća, dok konačno ne poprima tragično razarajuće forme. Trebamo znati, da mržnja u tim količinama, nije nešto što će poput običnog mamurluka sama od sebe proći. Danas smo na žalost do boli toga svijesni. A da paradoks bude potpun, Vi se danas

M.S. Vučiniću pozivate na savjest?! Idite molim vas. Pozivati se danas na savjest za svakog razumnog čovjeka je neukusno. Savijest je danas tek fistula na grkljanu čovječanstva. Ta ljudi već milenijima u ime kojih i tko zna sve kakvih savijesti ratuju i međusobno se životinjski ubijaju. Imati danas savjest - znači ne moći, i ne biti živ!

Dalje, Vi sa providnom namjerom pripremate teren, kako bi našli pokriće za svoju nemoć i bijes. Tako kroz usta izvjesnog A. Kuntića, izričete kletvu, protiv cijelog jednog naroda, kletvu koje se i nebo stidi, a na koje se tako vlasnički pozivate. A onda, kod kuće, na domaćem terenu, da ne bi u trci zaostali, potežete tešku artiljeriju. Pozivate se na kosmiški poredak i principe, na pravoslavnu crkvu, na harizmatičnost na ... Gos. M.S. Vučiniću, to je svetogrđe. Upravo vi da se pozivate na pravoslavlje? Vama je i duh i smisao i značenje pravoslavlja tuđ i stran. Vi robujete nekim drugim kumirima. Konkretnijim, ovozemaljskijim, bliži su vam razni Statuti nego Biblija, razni komiteti nego Crkva.

Govorite o harizmatičnom narodu, i dok Vas čovjek u uramljenoj slici u vrhu vaše stalne rublike "Vreme sadašnje" gleda, kako pažljivo i ozbiljno priljubljujete telefonsku školjku, kao hamajliju, na uho, pita se i trajno ostaje u nedoumici, da li imate direktnu liniju, nedajbože s Bogom, ili što je realnije i istini bliže s vladajućom partijom.

I onda kao šlagvort vašeg licemjerstva, sažimate sve to u neku samo vama blisku humanističku poruku pa kažete: "Hrvati u Srbiji treba da ostanu u njoj. Zbog greha ustašoida u Hrvatskoj i Bosni prema Srbima, možda će ih opterećivati griža savest".

Pišete u kondicionalu, jer za vas Hrvati ni gramatički a kamli ontološki mogu imati savjest, pogotovu savjest koja bi ih grizla. Vaš humanizam ne

samo da je lažan on je i odvratn. I zbilja vas gos. M. S. Vučiniću mogu zamisliti, kako fizički uživete u mržnji, dok promatrate nekog Hrvata, uz to Hrvata-Bunjevca, dok ovaj jadnik ispija čašicu vinjaka a ostalo je tu, samo da bi "možda" osjetio grižu savijesti, u kojoj bi vi mogli uživati. Jadno! Tako vi zamišljate suživot na ovim prostorima. To je vaša poruka iz nedjeljnika sa "najboljim namerama". A sve to plaća ovaj narod. Moram vam napisati, da gos. Vojislav Šešelj sa svojom retorizacijom, ima daleko ljudskiji odnos i normalniji stav od Vas. Možda je njegova ideja suluda, ali dozvolite, ne može joj se osporiti neka logija, a ono što je bitno, u njoj ne nalazim mržnju, nije izgovorena, pa ni napisana tim tonom i takvim vokabularom.

Pobrkali ste M. S. Vučiniću sve, i pojmove i stvari i pojave, i jedino što vas još održava na površini tog galimatijasa jeste mržnja. Mrzite cio svijet, i to u trenutku kada je srpskom narodu zbilja najteže, i to ne njegovom krivicom, i kada ni po čemu ne zaslužuje takav odnos, jer slika tog naroda je iskrivljena. Ali vi i vama slični, tu ste sliku krivili, pretvorili ste se u lokomotive prošlosti, koji punom parom rade u korist štete srpskog naroda, a i to sve netko plaća. Vi nudite izolovanost kao izlaz, kosmos kao nacionalni ponos, harizmatiku kao zamjenu za ovozemaljski život.

I zbilja, na kraju, kojoj se vi to čitačkoj publici sa vašim "najboljim namerama" obraćate, ta da nema Hrvata, Mađara i Bunjevaca, bili bi ne samo prazni nego i sumnjivi, i neće me čuditi ako vas srpski narod, na kraju optuži da raditi za Vatikan i CIU. Iskreno i u poverenju, mislim, da nesvjesno radite za njih. A vaša igra i prozirna manipulacija sa Bunjercima, zaslužuje posebnu pažnju, o tome u drugom tekstu u idućem broju, a istim povodom.

Vojislav Sekelj

ISKAZ DR. LONČARA

KONCETRACIONI LOGORI U SRBIJI (II)

Poslije II svjetskog rata svjedoci smo ponovnog masovnog deportiranja civilnog pučanstva u logore koji po svome karakteru zadovoljavaju naziv koncentracioni logor. Kriterij da netko dospije u takove logore nacionalna pripadnost (preko 90% radi se o pripadnicima hrvatske nacionalnosti a ostalo čine nesrpsko pučanstvo i poneki srpske nacionalnosti koji se ne slažu s Miloševićevom politikom). Kao drugi kriterij uzima se političko opredjeljenje i to prvenstveno pripadnost HDZ-a, pa čak se ide i dotle da se i obitelj nekoga tko je u HDZ-u odvodi u logore, a ostalo se može svesti: tko ne misli kao agresor - neprijatelj je, i njega treba ukloniti. Kako je okupatorska JA okupirala djelove Republike Hrvatske, tako je masovno deportirala pučanstvo tih područja u logore. Za to je najdrastičniji primjer hrvatskog grada Vukovara kada se poslije njegovog pada masovno građani odvođe u koncentracione logore u Srbiji i Vojvodini. Da bi srpski režim donekle to prikrio, na svojoj televiziji (TV NS i TV BG), prvo te ljude snima u Šidu, Novom Sadu i drugim mjestima, u sportskim dvoranama, tobože kako ih zbrinjava, a nakon toga ih odvođe i u koncentracione logore, Begejce, Stajicevo, Paragovo, Sremsku Mitrovicu, Beograd, Bujanj Potok, Niš, Aleksinačke rudnike i druge logore.

Međutim, tim ljudima prethodno nije predočena niti je mogla biti neka krivica, nema nikakve sudske presude, već sve ostaje na volji JA, dobrovoljačkih odreda i raznih milicija. Uz to odvođe se ljudi s područja Vojvodine kao npr. iz Bačke Palanke jedan Srbin i dva Hrvata iz Novog Sada jedan Hrvat i jedan Slovak, iz Ade i Sente dva Mađara koji su sudjelovali na antiratnom mitingu, a najviše je ljudi odvedeno iz Srijema (za većinu se i danas ne zna gdje se nalaze).

O njihovoj sudbini možemo samo nagadati. Ovakova smišljena politika koja ima karakter genocidnosti, jer

ima zadatak mijenjanja etničke strukture pučanstva, s tim što se na taj način Hrvati iz tih logora poslije razmjenjuju, odlaze na slobodan dio Hrvatske a na okupirani dio se naseljavaju i koloniziraju Srbi kao i pripadnici tzv. JA. Krajnji cilj scenarista je da u okvirima zamišljene "Velike Srbije" protjeraju sve nesrpsko pučanstvo i uklone svi povijesni i kulturni spomenici hrvatskog i ostalih nesrpskih naroda.

PARAGOVO

Paragovo se nalazi u Srijemu, jugozapadno od Sremske Kamenice. Radi se o kasarni vojne policije gdje je i zatvor, koji je smješten u podrumu zgrade jednokatnice. Sam podrum je veličine oko 9 m², 3 sa 3 metra, s tim što su dvije trećine određene za zarobljenike i pregrađene rešetkom a jedna trećina služi za stražu. Kako je napredovala okupacija istočnog dijela Hrvatske u taj logor se smještaju zarobljenici od jeseni 1991. godine. Broj varira od osam do petnaest i više logoraša u tako malom prostoru, zagušljivo u kome stalno gori svijetlo jer nema prirodnog izvora svjetlosti. Kako je prostor ograničen za prihvatanje logoraša tu se obično drže od mjesec dana, a potom šalju u druge koncentracione logore koji su uz glavnu zgradu.

POSTUPAK SA LOGORAŠIMA

Metode maltretiranja su najraznovrsnije. Od samog dolaska u logor svi se podvrgavaju uobičajnim fizičkim premlaćivanjima i to pri samom dolasku u krug kasarne. Tuku se palicama, nogama, rukama ...

Obavezno je da logoraš drži ruke na leđima i da je pognute glave naprijed. U samom podrumu vojnici se na najdrastičnije načine izživljavaju na logorašima. Tjeraju da jedan drugog tuku, da jedan drugom ližu čizme. Noću svaki petnaestak minuta bude logoraše i tjeraju ih da rade sklekove u onako prebijenom stanju. Jedna od metoda je bila da logoraši sjede u tzv. turskom sijedu i da iznad glava ispruže ruke i miču prstima kao da beru trešnje što je

znalo trajati i po nekoliko sati, a tko bi posustao slijedilo bi pojedinačno batinjanje. Uz to su tjerali logoraše da se okrenu leđima ka rešetkama i da kroz rešetke ispruže ruke da bi ih čuvari tukli po rukama i dlanovima. Bilo je i gašenje cigareta na koži logoraša.

Pojedine logoraše bi izvodili na lažirana strijeljanja iz podruma. Kad bi ih izveli van, postavili bi ih ispred nekog zida i povezali oči. Sve one pripreme i šklocanje jednostavno bi logoraše dovodilo do ludila i na kraju pucanje pored njih. Tako psihički dotučene vraćali bi u vlažni podrum i nastavljali sa torturama.

POSTUPAK OD STRANE ČASNIKA

Svaki logoraš je morao pisati izjavu i tom prilikom je bio ispitivan od strane časnika, a ujedno i na licu mjesta optuživan. U tim izjavama koje su se uzimale pod prisilom i batinama, časnici su ih tjerali da napišu izjavu koju su oni diktirali. Logički, tako su svi logoraši bili krivi jer su morali potpisati takozvanu izjavu u kojoj su morali napisati da su ubijali, klali, masakrirali i kako bi TV Beograd to stručno interpretirao "Radili ogrlice od dečjih prstića".

U Paragovu su bili i ljudi iz Vojvodine kao i građani koji su se slučajno zatekli na tlu Vojvodine. Milicija bi ih jednostavno pokupila, isprebijala i predala u Paragovo.

Logoraši koji su bili kraće vrijeme tu, obično nisu dobijali ni vodu ni hranu a na WC se odlazilo ako bi dozvolili stražari.

Nekim logorašima su oduzimali novac i vrednije stvari koji im nisu više vraćeni. U tom logoru po mojim spoznajama nije bilo predstavnika Međunarodnog crvenog križa. Tokom listipada 1991. godine u tom logoru je bilo i ranjenika koji su palicama tučeni po ranama.

Interview sa Generalnim vikarom Subotičke biskupije,
msgr. Belom Stantićem

PROVALA ZLA

- U korijenu se traži crv bolesnu stablu
- Ništa ne može nadoknaditi onaj od Boga određenitok stvari, tj. roditelje
- Dvostruki moral je najveće zlo u odgoju

Msgr. BELA STANTIĆ, župnik župe Isusovog Uskrsnuća, Generalni vikar subotičke biskupije, rođen u Subotici 1939. god. završio je bogosloviju u Đakovu. Od 1964. god. obavljao je svećeničku dužnost u Adi, Titelu, Maloj Bosni, a u ovoj župi je župnik 20 godina.

Član je uređivačkog odbora "Bačko klasje". Posebno se zanima i bavi obiteljskom problematikom. I upravo trokut odnosa obitelj, društvo, ličnost, ličnost koje tek formira svoje ja, bio je povod za ovaj razgovor, a s obzirom na sve učestalije vandalske pohode na sakralne objekte.

Glas ravnice: Koliko mi je poznato, vi ste već treći put pogođeni provalama. Što Vi kažete na to?

Msgr. Stantić: Nažalost, istina je! Evo, upravo se pred nama nalaze očevitni dokazi zadnjeg nemilog slučaja koji se dogodio u noći između 31. svibnja i 1. lipnja 1992. g. Vidite izlomljene ostatke kaleža, pokaznica, posuda koje nam služi u obredima. Ono što je za mene najstrašnije jeste, što su otvorili svetohranište, istresli čestice Presvetog Otajstva, a sam ciborij (kalež) rastavili i uništili. Išlo se na najsvetije! U sakristiji

u trezoru našli su druge kaleže i dvije pokaznice (monstrance) i vandalski ih izlomili, a neke dijelove odnijeli.

Glas ravnice: Kako vi na to gledate kao župnik koji je direktno time pogođen, a i kao svećenik, odnosno vjernik?

Msgr. Stantić: Nama vjer-

msgr. Bela Stantić

nicima to ne može biti iznenađenje, jer Gospodin je rekao:

I mene su progonili i vas će ...! No, teško je davati sud dok se ne zna konkretnije o počiniocima. Možemo samo pretpostavljati. No, simptomatično je da smo na jednom komadu ciglje kod proval-

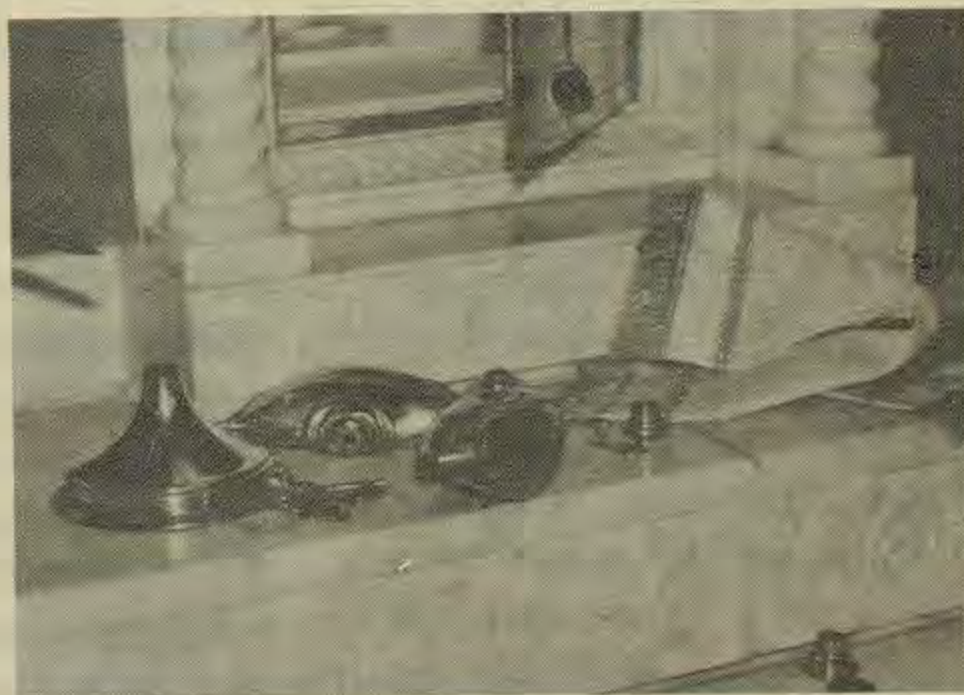
jenih vrata našli isti natpis kao i u kapelici na kalvariji "SATAN". Kad čovjek vidi: obesčašćen Presveti Oltarski Sakrament, izlomljene kaleže i pokaznice, u sakristiji pobacane misne knjige, hostije, misna ruha, stole, i sve što se u ladicama nalazilo, sve ukazuje na demonske motive.

Glas ravnice: Da li ste saznali nešto o počiniocima?

Msgr. Stantić: Do sad ništa niti u jednom slučaju. Ali, mislim da to i nije najveći problem, iako se radi o velikim štetama.

Glas ravnice: Vama se čini važnijim pronaći uzroke tih pojava?

Msgr. Stantić: Mislim, da pogadate. Ovakve pojave bi trebale ozbiljno zabrinuti sve nas. Posebno bi trebali na to misliti naši čelnici i pedagozi, koji se mogu ozbiljno zamisliti nad

našom budućnošću. Mislim, da na to ne treba misliti samo SUP, milicija ili socijalno-kaznene ustanove. Mislim, da su to bili mladi ljudi koji time upozoravaju nas starije. To je možda njihov način reagiranja nad onim što im pružamo i kamo ih vodimo. Kad se drvo suši, onda se uzrok traži u korijenu. U korijenu se traži crv bolesnom stablu. Isus bi to rekao malo drugačije: Po plodovima ćete ih prepoznati. Mladi su prava slika nas - njihovih roditelja i odgojitelja ...! Mladi su često frustrirani nad nama starijima. Trebalo bi se dobro preispitati nad dosadašnjom ponudom našim mladima. Uvijek sam se pitao, kako mi želimo odgajati ljude kad nam Bog ne treba i kad je Bog glavna zapreka službenom i vodećem sloju.

Nije li to možda ono biblijsko: Očevi jedoše kiselo grožđe, a sinovima trnu zubi! Ima nešto što se mora s majčinim mlijekom usisati! A neki su roditelji povjerovali da će ih obdanište, zabavište, škola ... moći zamjeniti. Sad već neki žale, ali je već pomalo kasno.

Glas ravnice: Vi mislite, da bi Crkva i vjeronauk u školi rješili te probleme?

Msgr. Stantić: Ne! Ništa ne može nadoknaditi onaj od Boga određeni tok stvari, tj. roditelje. Mi smo svi suradnici roditeljima i mi nadograđujemo ono što su oni utemeljili. Što se u obitelji ne vrednuje i ne živi, teško tko drugi može nadoknaditi. Samo znanje ne rješava, nego s tim i praksa treba ići, koja u obitelji ide paralelno.

No, uloga Crkve u obitelji je veoma važna, ne da (nadoknadi) nadomjesti roditelje, nego

da doda dio koji oni nemaju i važan je. To onaj nadnaravni dio, tj. Božja pomoć i milost koja se dobiva po svetim Sakramentima i uvođenjem ljudi u dublje poznavanje istina koje čovjek intimno traži. Mislim, da vjeronauk u školi ima svoju opravdanost, ali ne kao čarobni štapić ili skidanje odgovornosti s roditelja, nego kao jedna vrsta pomoći roditeljima. Zapravo bi bilo potrebno kolektivno opredjeljenje za ili protiv Boga! Kompromis nas je doveo do ovog. Ima roditelja i čelnika koji bi htjeli dati Boga svojoj djeci da "budu dobra", ali sebi ne! Za sebe pridržavaju drugog "boga". Međutim, dvostruki moral je najveće zlo u odgoju. Mislim, da je sadašnja kriza vjersko-moralne naravi. Svaku krizu možemo nazvati krizom duha. Čovjek ne zna što će s duhom, pa je frustriran. Zato reagira na tako drastičan način. Sve mu smeta: Bog, ljudi i sam sebi.

U tom ozdravljenju svijeta bitna je uloga Crkve. Svakako ne u tom smislu da želi vlast, nego da unese dušu u ovaj materijalizirani svijet. Neki to nazivaju miješanjem u politiku ne razlikujući politiku i nepolitiku. Crkva može ponuditi vrednote koje su nužne u gradnji pravednijeg i sretnijeg društva.

Glas ravnice: Kako tumačite to da provalnici ostavljaju natpis "Satan"?

Msgr. Stantić: Nažalost, naši mladi veoma često ulaze u

spiritizam i dr. Neki to čine radi zabave, a neki i ozbiljno. U svakom slučaju je to veoma opasno. Davao je stvarnost i s njim se nije igrali. Isus ga naziva: Ubojicom ljudi. Može se u tom vidjeti i nekakva želja za transcendentnim, ali može biti i opasnost da se upušta u suradnju

oštećena slika Žalosne gospe

sa silama tame, a da nije svjestan posljedica, koje su već sve više očite.

Glas ravnice: Mislite li da to ima posljedica?

Msgr. Stantić: Latinska poslovice kaže: Ex abundantio cordis, os loquitur! To znači slobodno prevedeno: Čovjek govori ono što u dubini duše nosi. Prema tome, može suditi i o svim pojavama koje su sve češće, a nad kojima se svi zgražamo.

Interview vodio Vojislav Sekelj

GOSPODARSKA SEKCIJA: GOSPODARSKI STAVOVI IZ PROGRAMA DSHV
(aktuelizirani za izbore 1992. godine)

VLAST TREBA BITI SLUGA, A NE GOSPODAR

● Pravi ljudi moraju doći na pravo mjesto

Bez korjenite promjene društvenog sistema nije moguć pravi gospodarski program za izlazak iz krize. To znači da samo ukupna pamet može stvoriti radno stvaralačku klimu i kulturu - ne "udarničku" nego profitom stimuliranu osobnu inicijativu. Iz toga će proizići robni fondovi, međunarodna financijska potpora i ostali preduvjeti zdravog novca, zdrave banke, potreba maksimalne privatizacije, uspostave tržišta dionica odmah, efikasno smanjivanje administracije, vojske, milicije - prožete duhom DA JE VLAST U STVARI SLUGA NARODU A NE GOSPODAR.

Pa ipak se mora računati, da za takav globalan gospodarski trenutak, ne bude poslije izbora prilike, pa se u tom slučaju - bilo da na vlast dodemo sa koalicijom samo u općini ili pokrajini, odnosno u jednoj ili više skupština ostajemo u oporbi - mora znati šta valja činiti i za šta se u skupštinama zalagati.

Oporba na vlasti u lokalnim upravama nije nepoznanica u svjetskoj demokratskoj praksi. Naprotiv, u okvirima nametnutog sistema, obično više uspijeva nego bi to pošlo za rukom vladajućoj stranci. Valjda je to tako, što je tu sada veći entuzijazam, želja za dokazivanjem. Vladajuća partija to ne bi imala, jer bi se oslanjala na moć centra i birokratizirala. Uostalom, politika je vještina mogućeg. Ovi stavovi će se poslije izbora i tokom daljnjeg političkog djelovanja, razrađivati zavisno od

okolnosti - ili kao globalni program izlaska iz krize ili program mogućih mjera u datim okolnosti.

Postavlja se pitanje - valja li uopće da se politika miješa u gospodarstvo? Može i mora, samo ne silovito i kvaziznanstveno - no profesionalno, kao dio marketinškog tima gdje svatko zna svoj posao samo u jednom cilju: da se ostvari dobitak. Uostalom koliko silo, toliko čorbe.

Budući da je u osnovi razvoja novac - to je jedan od glavnih ključeva zdravog gospodarenja u poreskoj politici. Nedavno uvedeni europski model poreskog sustava pre svega pokazuje se neefikasan i ne osigurava dovoljno novca. Uzima ga koliko i do sada, ako ne i više od onih koji ga stvaraju - a onima koji ga trebaju nika da dosta. Poboljšanja su moguća: prenošenje jednog dijela poreza na promet (medufazni) u proizvodnju, i smanjenje istog kod potrošača, izdavanje razvojnih olakšica (uključiv i indiv. poljoprivredne proizvođače koji daju natprosečne tržišne viškove, stimulisanjem tzv. "sive ekonomije" da izide na svjetlo dana - i ne najzad već najprije - financijsku policiju zaista učiniti efikasnom. Poznato je da se mi zalažemo za tzv. načelo supsidijarnosti, tj. da viši oblik zajednice radi samo ono što je nerješivo u nižem. Sadašnji sustav sve prihode centralizuje i neuobičajeno mali dio ostavlja općinama. Izbornim zajednicama moraju se osigurati izvorni prihodi (iz državnim zakonima utvrđenih

oblika poreza). Međutim pljačkanje poreskih obveznika neće prestati, dok se poreski dinar ne bude racionalno i s poštovanjem koristio.

Nisu to otpuštanja radnika preko noći, nego znanstvena modernizacija organa uprave, zdravstva, bankarstva, kulture, komunalnih usluga i dr. uz omogućavanje viška radnika da se zaposle na drugim sličnim poslovima ili uz prekvalifikaciju na sasvim drugim.

Uopće uzev, gospodarstvo se danas nalazi u dnevnim neizvjesnostima. Njena stabilizacija stalno započinje - a ničega nema: tržišta, pravih dionica zdravih banaka itd. No, nasuprot svemu - plivati se mora da bi se opstalo. Pri tom valja misliti samo na jedno: kako, kada i gdje od jednog dinara učiniti dva, ako ne i više.

Početak i kraj privrednog oživljavanja jest u tome da pravi ljudi moraju doći na pravo mjesto. Nema matematičke teorije za takvu kadrovsku politiku, po kojoj su samo članovi jedne partije (nacije ili vjere) pametni, sposobni nasuprot većini ostalog stanovništva. Zna se, valja znati, koja mjesta u vrhu vlasti pripadaju vladajućoj partiji, dočim druga upravljачka i neupravljачka mjesta u gospodarstvu i van njega moraju biti dostupna najboljim stručnjacima za taj posao, bez obzira na političku, vjersku ili nacionalnu pripadnost. Moguće je i mora se osigurati demokratski postupak kadrovske selekcije - točno i samo u službi stvaranja profita, odnosno tržišta radne snage, stručne kao i nestručne.

NASTAVAK U IDUĆEM BROJU

NAPISAO: Matija Poljaković

PREGLED POVIJESTI HRVATA BUNJEVACA

Asada da pokušamo pratiti život naših predaka u Dalmatinskoj Zagori i da vidimo, što ih je podsticalo da napuštaju Dalmatinsku Zagoru, te se, ber dijelom, sele u Hrvatsko primorje i Liku, pa još dalje u Podunavlje.

Oko 1526. godine Lika i Krbava su već zapravo bile pod turskom vlašću, a u osvajanju ovih krajeva su učestvovali i naši preci, koji su se ranije nastanili u Dalmatinskoj zagori. Dok su bili u Bosni i Hercegovini, bilo im je teško zbog neplodnih kamenjara i rijetke ispaše, a tu na novoosvojenom tlu moraju biti u službi Turaka kao pomoćna vojska-martolozi i boriti se protiv svoje rodene braće. Pastiri i seljaci iz Cetine, Radobilja, Brodarića, te iz okoline planina Svilaje i Promine, bili su u službi Turaka kao martolozi, a pod komandom su vojvode cetinskih martoloza, Muratbega, koji je isto sin našeg naroda, a rodom je iz Šibenika gdje je imao brata kanonika. Osvajaju tih godina Zakrčaje i Pozrmanje, dakle, krajeve koje su nastanila njihova subraća.

Zbog ovakvih teških prilika, kad se moraš boriti protiv svojih rođenih, a ne možeš se oduprijeti Turcima, koji te i prinudom uvrštavaju u pomoćnu vojsku-martoloze, narod iz Dalmatinske Zagore, većinom dakle naši preci, traže svojoj nevolji lijeka i sele se što u manjim što u većim grupama na teritorije gdje prestaje turska vlast. U toj seobi ih pomažu i čak nagovaraju Mlečani, jer ako narod napusti turske oblasti, ti će dijelovi ostati neobrađeni i opustošeni, dakle, štetit će Turcima.

Poznatije seobe iz Dalmatinske Zagore su bile već 1538. godine, kada su naši iz Obravca, u oblasti Pozrmanja, pošli prema planini GVOZD (Kapela) u Hrvatskom primorju gdje su ih naselili na posjed Nikole Zrinjskog i Stefana Frankopana Ozaljskog u selima Prilišće i Rosopajnik. Za ovima je pošla druga grupa 1558. godine iz sela Muškovca kod Obrovca.

Pri ovim seobama u oblasti Hrvatskog primorja još nema spomena imena "Bunjevci", ali su im prezimena već bunjevačka kao: Pavičići, Milinovići, Šimunovići, Vlašići, Božići itd.

U ovim seobama ih pomažu njihovi oci franjevci, koji su ih pratili još ih Bosne i Hercegovine. Napomenimo i prvu seobu iz sela Muškovca kod Obrovca već 1540. godine, kad su se preselili u SIČ, u Gradište u Austriji, a 1544. godine druga grupa iz Muškovca pak naseljava okolinu rijeke Kupe.

Ove seobe, napuštanja turske teritorije slobodno možemo nazvati otporom pro-

tiv Turaka, ali ovo još nije smišljeni vid otpora, nije još otpor protiv turske vojne moći, nije otpor našega življa protiv tudske vlasti, moći i kulture, još nema svijesti i organizacije.

Na čudan će način senjski uskoci probuditi svijest našega svijeta, pogotovo onih u službi Turaka, markoloza. Uskoci iz Senja prodiru na tursku teritoriju vrlo duboko, sve do Trogira kroz Dalmatinsku Zagoru. Napadaju turske posade, ruše im utvrđenja, pale i pljačkaju tursku imovinu. Ali, i imovinu onih, koji služe Turcima (kao martolozi).

Pa tako stradava ne samo imovina naših u Dalmatinskoj Zagori, već i oni sami, jer i njih napadaju, budući da služe u turskoj pomoćnoj vojsci.

Prema tome, Turci ih ugnjetavaju iako njima služe, a uskoci ih kažnjavaju jer Turcima služe. Dakle, dvostruka nevolja. Jedne se nevolje moraju osloboditi, jer i jedna je previše, a kamoli obadvije. Turci ih prisiljavaju da im služe kao vojnici, a uskoci traže da im plaćaju danak.

Kad je već postalo nepodnošljivo stanje, fra ANDEO, koji je bio rodom iz Trogira, pode u Grac da se zauzme za živalj pod turskom vlašću. On je ponudio vojnim vlastima u Vojnoj krajini, da će Austriji plaćati danak ako ih uskoci ostave na miru. A ponudi krajiškim vlastima da s uskocima zajedno napadnu turske posade u Klicu, Solinu i Sinju, ali da se onda naš narod povuče iz Dalmatinske Zagore i preseli na tlo Austrije, odnosno na tlo gdje prestaje turska vlast i neka im se tamo obezbijedi zemlja i prebivalište.

Dogovoreno je da će naši s grupom uskoka napasti Klis s kopna, a drugi dio uskoka će napsti Klis s mora. godine 1583. senjski kapetan Duro Daničić povede tri galije uskoka prema Klisu, a druga grupa uskoka pode preko Dalmatinske Zagore, suhim putem, prema Klisu. Kako su uskoci na galijama doznili zbog nevremena na moru, a naši i uskoci, koji su trebali napasti Klis s kopna, bojali su se da Turci ne doznadu za zavjeru pa izvrše napad na Klis. Pobiju stotinjak Turaka, ali se glavnina turske vojske uspjela skloniti u utvrdu, pa tako napad nije u cijelosti uspio.

Da ne bi dočekali tursku odmazdu, jedna grupa naših oko 860 duša pode uskocima na krajišku teritoriju i budu nastanjeni na imanju grofa Zrinjskog iznad Bakra, u Hrvatskom primorju. Kako se ova grupa bojala turske odmazde, razumljivo je da je strah potjerao mnoge naše iz ove oblasti na sjever prema slobodnoj teritoriji

u Vojnoj krajini. Tako su se onda mnogi naši povukli u Liku iako o tome nema pismenih podataka kao što je ovaj podatak o seobi ovih 860 duša.

Fra ANDEO nije mirovao, pripremao j drugi ustanak. No, Turci su sada već bili oprezniji, pa su vode ustanka Mikula Stojanović i Ivan Matijević odustali od namjeravanog ustanka i povelili još 200 porodica na imanje grofa Zrinjskog iznad Bakra. Ovom prilikom mnogi naši su pošli u Senj, gdje se i danas većina izjašnjava za Bunjevce i imaju bunjevačka prezimena. Ali prilikom te seobe još nigdje nije zapisano naše posebno ime "Bunjevci".

Broj Bunjevaca u Hrvatskom primorju povećan je dobro organiziranom seobom s prostora oko rijeke Zrmanje, iz POZRMANJA. Naime, senjski kapetan Danijel Frankol je izvijestio nadvojvodu Ferdinanda 1605. godine da su mu iz POZRMANJA, iz mjesta Kotara, došli izaslanici mjesnog življa tražeći da im pomognu kako bi se mogli preseliti sa turske teritorije na teritorije pod vlašću Vojne krajine. Po pristanku nadvojvode, kapetan Frankol sa 400 ljudi senjske posade upadne u KOTARE, te pomoću našega življa, koji su bili u službi Turaka kao martolozi, spale ZEMUNIKU. S tog pohoda Frankol povede sa sobom 700 preseljenika, koji su naseljeni u LIČU na kraškom polju kod Fužina u Hrvatskom primorju.

Ovom prilikom su izbjegli dijelovi plemena Krmpotana, Vojnića i Sladovića; prvi su povelili sa sobom pedeset obitelji, drugi petnaest, a treći dvadeset, a prezimena su im bunjevačka kao: Skorupovići, Markovići, Šimunovići, Mihovilovići, Petkovići, Božići, Matijevići, Karanovići, Martinovići itd.

Ova grupa iz Dalmatinske Zagore je već ponijela sa sobom u Hrvatsko primorje i svoje posebno ime "BUNJEVCI". Seoba Bunjevaca u Hrvatsko primorje ovim još nije okončana, ali bismo mi već sada morali pokloniti više pažnje ovim Bunjevcima, koji su se iz POZRMANJA, dakle iz Dalmatinske Zagore, selili za Liku jer je jedna grupa Bunjevaca, doseljenih u Liku negdje 1610. godine pošla iz Like u Podunavlje.

O našim Bunjevcima u Hrvatskom primorju napomenimo još samo to, da su se u novonaseljenim mjestima u Hrvatskom primorju pobunili i protiv grofa Zrinjskog koji je tražio da mu plaćaju danak i da mu postanu kmetovi kao i ostali njegovi seljaci na posjedima. Morao je intervenirati bečki dvor, a grof Zrinjski je morao Bunjevcima priznati svojstvo slobodnih ljudi.

Nastavak u idućem broju

VRATIMO AMBLEM DSHV

Poštovano uredništvo!

Neugodno smo iznenađeni izmjenom zaglavlja naslovne stranice NAŠEG GLASILA. Izostavljena su tri detalja (elementa) koja oduzimaju dušu dosadašnjem NAŠEM "GLASU RAVNICE".

Sva tri detalja imaju svoj bitno prepoznatljivi nacionalni sadržaj (hrvatski grb, hrvatski troplet - asocijacija, i politička demokratska stranka Vojvodine s nacionalnim predznakom - naroda HRVATA - "Demokratski savez Hrvata u Vojvodini")!

Zašto to izbacivati i treba li se toga stidjeti, ili je u pitanju NEKI kompromis s NEKIM.

Ko je tu gubitnik, a ko dobitnik?

Mi nismo ni do sada pitani o uređivačkoj politici glasila, no prepoznali smo ga i prihvatili od srca, kao svoje. Nismo pitani ni konsultirani u vezi najnovije izmjene (tehničke naravi) s kojom

"Glas ravnice" nije više naš "Glas ravnice".

Na sjednici Vijeća DSHV održane u Petrovaradinu 12. ol. 1991. god. između ostalog govoreno je i o našem glasilu. Izabran je proširen "Izdavački savjet" u koji su predloženi i prihvaćeni naši kandidati iz Srijema: dr. Milan Bićanić, gosp. Ivan Bonus, gosp. Ivan Rendulić i vlč. Marko Kljaić.

Dr. Bićanić i gosp. Bonus prognanici su. Da li su preostala dvojica upoznata sa razlozima promjene?

Nismo doprinosili sadržaju našim pisanim priložima, imamo izvjesnih kompleksa, ali smo čitali i rado širili i popularizirali naš "Glas ravnice", jedino naše glasilo na vojvodjanskim prostorima. Ostanu li naličje naslovne strane, promjenjeno sa brojem 17; ovo više neće biti i naše, te nam je žao što će ne mali broj zaljubljenika u "Glas ravnice" izgubiti svoje novine.

U Petrovaradinu 22.05.1992.
Predsjednik podružnice Petrovaradin dr. Zvonimir Nežić

Predsjednik podružnice Sr. Kamenica, ing. Josip Sabljak

NESPORAZUMI

Inicijativa o promjeni zaglavlja je potekla sa više strana, a razlog sa skidanje amblema stranke bio je pad tiraža u Srijemu sa 1000 na 100 primjeraka, a što se obrazlagalo opravdanim strahom Hrvata od odmazde ukoliko bi im u kući ekstremisti pronašli takav list. No, vaše primjedbe uvažavamo, te smo odlučili da o konačnom izgledu zaglavlja posljednju riječ kaže Savjet lista, koji je i donio odluku da se na naslovnoj strani zadrže sva tri obilježja stranke.

Uredništvo

GDJE JE PRADOMOVINA BUNJEVAČKIH HRVATA?

Glas ravnice od broja 16 počinje objavljivati studiju Matije Poljakovića: "Pregled povijesti Hrvata Bunjevaca" publiciranu prvi put u Subotičkoj danici za 1971. godinu (str. 218-249). U prvom poglavlju pod naslovom: "Tko su i otkuda su bački Hrvati-Bunjevci?". Autor veoma dobro i dokumentirano povezuje sve one Hrvate, koji sebe zovu ili ih drugi zovu Bunjevcima ili

bunjevačkim Hrvatima, a to su oni u Dalmatinskoj zagori, Lici, Hrvatskom primorju i konačno mi u Podunavlju od Sombora, Subotice, Bajе pa sve do Tukulje, Erčina takorekuć, do budimpeštanskih predgrađa. Tom svojom studijom Matija Poljaković zapravo rješava problematiku doseljavanja bunjevačkih Hrvata, kako u Lici, a tim u predjele Hrvatskog primorja,

u zaledinu grada Senja, a tako i dalje u Podunavlje preko hrvatskog teritorija iz koje se turska sila postupno povlači osamdesetih godina sedamnaestoga stoljeća, kada jedna veća skupina dolazi do naših prostora, Bajе, Sombora, Subotice do Segedina. Međutim, autor ostaje u nedoumici odakle Bunjevci u Dalmatinskoj zagori, gdje im je pradomovina?

Budući da u ono vrijeme još nije imao onih podataka, koje mi danas imamo, nije se htio prepustiti znanstvenoj fantastici, pa makar ona bila i veoma logična. Zato se nije upustio ustvrditi da su Bunjevci, došli u Dalmatinsku zagoru iz susjedne zemlje Hercega Stjepana, od rijeke Bune, pa su ih i nazvali "oni koji su došli od Bune dakle Bunjevci". Mi međutim danas imamo znanstvenih dokaza da se to tako upravo i zbilo. Nakon što je Orijentalni institut u Sarajevu 1985. godine objavio: "Poimenični popis vilajeta Hercegovina" u kojima se nalaze popisi stanovništva iz 1475. i 1477. godine, i jasno se vidi, da je pleme Krmpotića boravilo u predjelima zapadne Hercegovine (u zemlju Humskoj /Hum/ kako stoji u popisu) u današnjim selima Ledinac, Vese livštak, Buhovo i Borajna. Poimence se spominje Vukić-Krmpotić ili Vučihna Krmpotić i Vladislav sin Krmpotića, a Vukić

Krmpotić se vodi kao glava džemata. O toj su tematici pisali N. Filipović, i posebno Dr. Vljeko Palavestra u svojoj studiji: "Staro hercegovačko" pleme "Krmpotići" objavljenoj u časopisu za kulturno i povijesno naslijeđe "Hercegovina" br. 6 u Mostaru 1987. (str. 103-116.) u kojoj iznosi tvrdnju, da su Krmpotići "tokom prve polovice XVI stoljeća sa obiteljima i imanjima od Turaka pokrenuti iz svojih naselja i naseljeni u opustošenim krajevima između Krke i Zrmanje." (n.dj.str. 109.) Kasnije precizira da je to u prostoru od Zemunika, Knina, Drniša i Skradina. Iz tih prostora su 1605. godine Krmpotići povelili veliku seobu u Lič u Liku, o čemu imamo veoma mnogo povjesnih podataka, dapače izvornih dokumenata, a na prostoru Dalmatinske zagore, tada je definitivno raseljeno jedno veliko selo zvano Medvide, a u tom predjelu koje danas zovu Staro selo ostao je jedan bunar koji se i danas

zove Krpot. Ovi i drugi autori se slažu, da ovo nije bila jedina seoba nego da je to bila trasa tolikim seobama sa turskoga tla na venecijansko područje, a dalje svaka skupina je tražila bolje životne uvjete i tako preseljavala u većim ili manjim skupinama.

Nadati se da ćemo uskoro o ovoj tematici moći pročitati i jednu ozbiljniju studiju, a do tada ovi reci žele biti potvrda razložne tvrdnje Matije Poljakovića iznesene u citiranoj studiji. Tim nastojanjima se konačno mogla zaokružiti znanstvena studija o seobi bunjevačkih Hrvata iz Hercegovine, preko Dalmatinske zagore, Like, Hrvatskog primorja sve smo do Podunavlja do same Budimpešte; kako bi konačno prestale kvaziznanstvene kalkulacije o imenu i podrijetlu bunjevačkih Hrvata, koje se koriste u dnevne sitno političke svrhe.

Lazar Ivan Krmpotić.

OTVORENO PISMO GOSPODINU ZVONKU BOGDANU, PIVAČU BUNJEVAČKI NARODNI PISAMA

Gospodine Bogdane,

Javljam ti se povodom tvog posljednjeg "estravnog" nastupa u subotičkoj Hali sportova dana 15. maja 1992. godine na zatvaranju I Prodajnog salona putničkih automobila u organizaciji redakcije lista "Magyar szo".

Taj tvoj nastup prid oko 1000 (možda ni toliko) gledalaca bilo je mučno slušati, bar većini nas, bolji poznavalaca "bunjevštine" bunjevačke pisme folklora običaja i svita.

Ko uvertiru ispriповido si za "šlagvort" dva glupava vica, u kojima si anatomizirao najveće kršćanske svetinje (Isusa Krista) u najvulgarnijem smislu, a nisi zaboravio ni svoj bunjevački rod - ženski pol, uz tvoju opasku, da su bunjevačke žene nemoralne-maltene kurve i sl.

Većini od nas, nakon tvoji nakaradni kazivanja, nije priostalo ništa drugo već da sagnemo glavu i da crvenimo pred polak publike mađarskog i 20% publike

srpskog porikla, dok se 0,28% prisutne bunjevačke publike, usilu cirikalo, ne svatajući u prvi ma da se ti u stvari izrugivaš svima nama koji držimo do svojeg nacionalnog i moralnog dostojanstva.

Ovaki vicovi možedu se čuti samo u mijanama "u koje pošten svit ne ulazi" - što bi kogod kazo.

Kazt take baljezgarije prid 1000 gledalaca, više je nego odurno, kako prema organizatorima priredbe, tako i prema prisutnoj publici.

Da ovo nije slučajno, dokazo si i na svečanom koncertu "Svete Kate" na kojem si u Domu kulture u Tavankutu, u organizaciji, "Bunjevačko-šokačke stranke" i tzv. humorističke grupe "Mali jendek". I na tom nastupu si sam sebi "skočio u usta", jel je tušta nji napustilo priredbu, pošto nisu mogli odslušati take "skeč kombinacije".

Čini mi se da je došlo vrime da se više posvitiš "dekanju", a manje vriđanju naši bunjevački običaja.

Najlipče te slušati u posljednje vrime samo priko tvoji starovinski kasete, koje si napravio sa pokojnim Janikom Balažom.

Priznajem ti, da si u posljednji, 20 godina održavo dvorni život ovdašnji Bunjevaca priko izvorni bunjevački pisama, kada nam je bilo svima najteže, jel smo bili svi satirani u mišije rupe. Ali došlo je vi vrime da ti se otvoreno kaže da ova tvora istrčavanja van muzičkog vokalnog nastupa imaju suprotan efekt kod tvoji kadgodašnji obožavaoca.

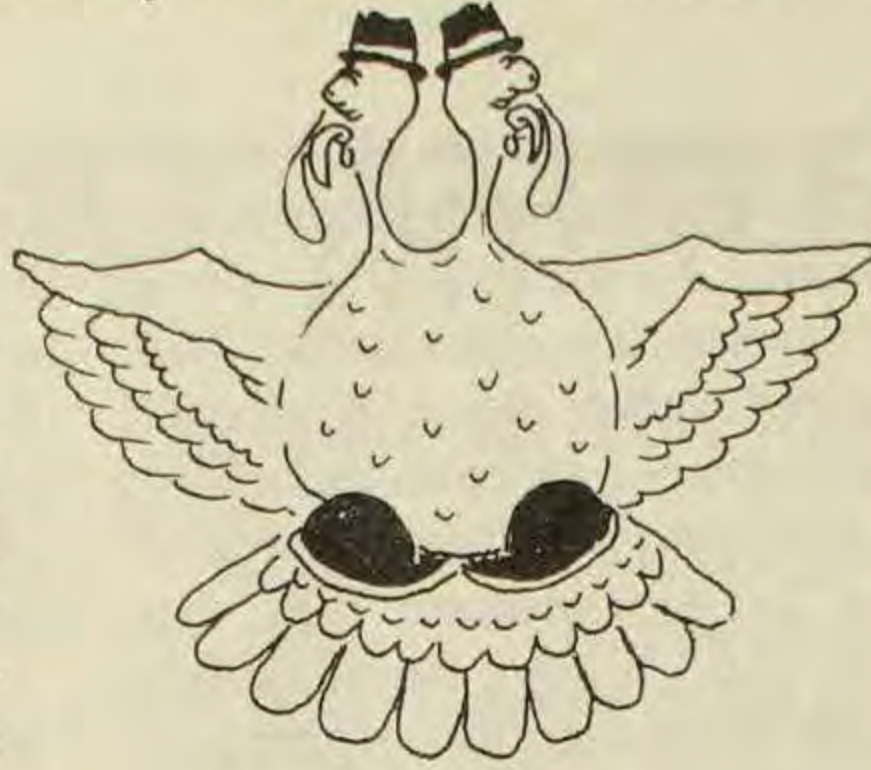
Odsle uzdaj se u svoje glasne žice, pivaj, stvaraj, što manje pripovidaj i bez mire.

Pozdravlja te tvoj Grgica, prokator iz Subotice.

Grgo Bačlija.

Ne znam ni sam kako

Svojevremeno je bać Ento u ovim novinama "BŠS" (Bunjevačko-Šokačku stranku) nazvo "Bunjevačko-švercerska stranka" pa se ona sitila, istina, posli godinu dana, "presaviti tabak" i tužiti ove novine za nanetu uvridu. U jednom dnevniku Radio Subotice, pridsidnik "BŠS" gospodin M. Vojnić Hajduk, zvani Marača izjavio je da je praktično tužen

Rajićeve Bunjevačko-Šokačku stranku (pe programu) je DSHV, a današnja BŠS zloupotripljava stari naziv i skrnavi ga. Još jedan dokaz tomu je i ovo: B. Rajić je doduše divanio da smo mi Slaveni, ali je i istico da su Bunjevci Hrvati. Ja sam to na svoje uši čuo.

A Marača tvrdi da Bunjevci nisu Hrvati, iako u njegovim dokumentima stoji da je Hrvat. Al eto, sad je samo Bunjevac. Šta ćemo

BŠS NAM VRIDA SVETINJE

DSHV, i da oni (DSHV i "Glas ravnice") ne mogu tako pisati, jer su i oni (BŠS) valjda niki SUBJEKT u Subotici.

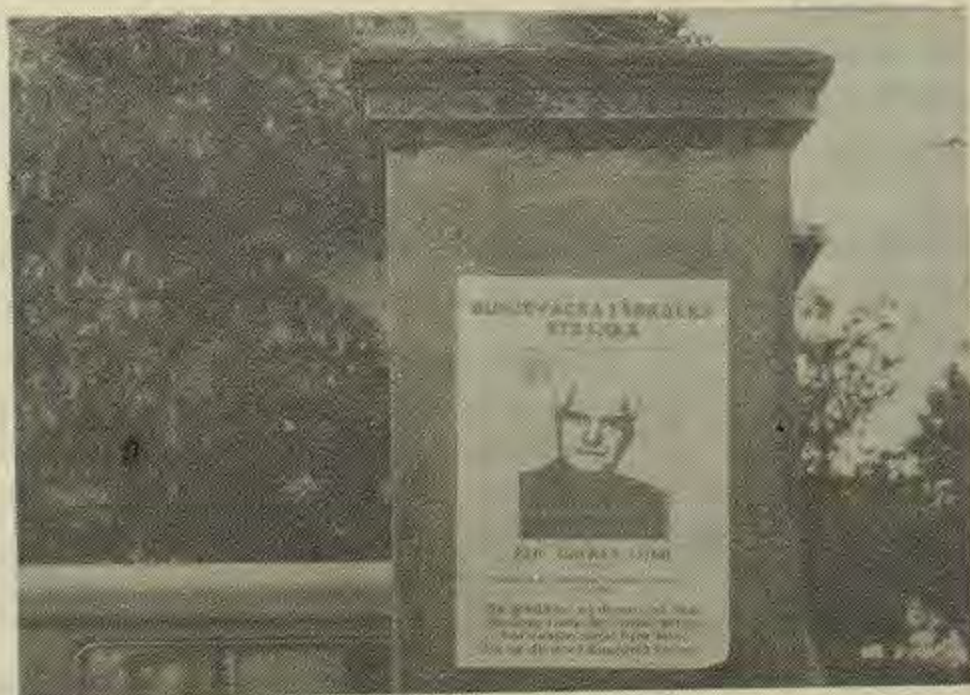
Znate, kad sam išo u škulu (nisam je kerlovo) naučio sam da se SUBJEKT (u ono vrime smo još imali naše hrvatske škole) na našem jeziku zove PODMET ...

Nemojte se obradovati da je ovo šala, ako vam i izgleda ko šala, virujte da je gorka. Za ono što je BŠS, taj (SUBJEKT) PODMET u Subotici uradila, ne znam ni sam kako da ih nazovem. Dobro pogledajte slike uz ovaj tekst. Zar vas ne

boli duša? Zar vas to ne vrida? I boli duša i vrida, jer obesčastiti najsvetiji znak KRIŽ - znak spasenja za svakog kršćanina (katolika, pravoslavca, protestanta itd.) koristeći ga ko podlogu za lipljenje pridizbornih plakata je zločin jednak onom kad je podmetnuta mina (bomba) pod vrata na Velikoj crkvi, za čega do sada još niko nije kriv, ili skrnavljenje grobova u Pravoslavnom groblju, za čega se, fala Bogu, krivac (krivci) zna.

Na drugoj pak strani se fale kako su oni slidbenici Blaška Rajića (Bunjevačko-Šokačku stranku koju je on osnovo i vodio), a gospodin Rajić je bio katolički svećenik. Volio bi znati i viditi kako bi se kod gospodina Rajića proveli današnji njegovi tzv. slidbenici. Ako oni sami ne znaju nek se raspitaju kod starijih Subotičana koji su bili ministranti i viroučenici kod gos. Rajića. Naslidnik

kad je to sad postala instant politika velikog vožda Šešelja i njegovog prijatelja Miloševića. A niki Bunjevci nažalost više viruju čet-

plakati BŠS na križu

za BŠS ništa nije sveto

ničkim vojvodama nego svojim intelektualcima. Tavankučani i Ljutovčani nek se dobro zamisle kome su dali svoje povirenje.

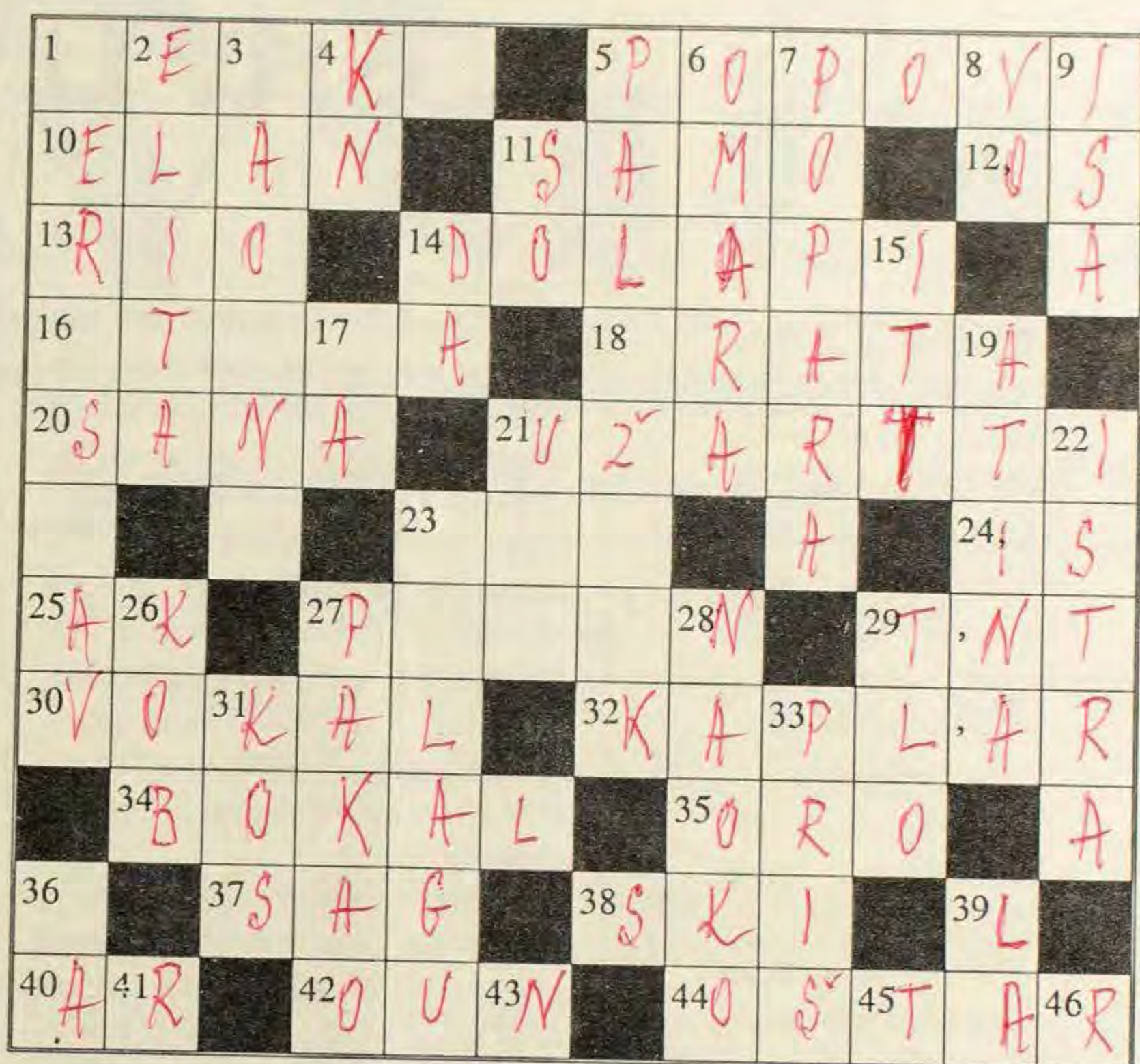
bać Mate

KRIŽALJKA

Ova križaljka posvećena je hrvatskom književniku Augustu Šeni i njegovom povjesnom romanu "Kletva".

VODORAVNO: 1. muško ime (ličnost iz romana), 5. svećenici (popularni naziv), 10. zanos, polet, 11. osamljeno, 12. auto-oznaka Osijeka, 13. Riječka industrija konferencije (krat), 14. stari uređaj za navodnjavanje (vrsta bunara) mn., 16. latinski prijevod "Biblije", 18. tiskarska pogreška, 20. rijeka i BiH, 21. ugrijati do usijanja, 23. češko muško ime, 24. povijesno mjesto u Maloj Aziji, 25. vrsta peršuna, 27. francuska skijašica (Pelen), 29. vrsta eksploziva (krat), 30. samoglasnik, 32. niži vojnički čin, 34. posuda za vodu ili vino, 35. crnogorsko kolo, 37. tepih, 38. zimski sport, 40. mjera za površinu, 42. Organizacije ujedinjenih naroda (krat.), 44. britak, rezak, 47. sprat, 51. nije teška, 52. dijete (slov), 53. glavni grad Slavonije, 55. vladar (kraljev namjesnik) u Hrvatskoj, 56. republika u bivšem SSSR-u.

OKOMITO: 1. muško ime (ličnost iz romana), 2. izabrana ekipa, 3. namjera, naum, 4. auto-oznaka za Krapinu, 5. pripadnik velikaške hrvatske obitelji u Hrvatskoj (iz romana), 6. sparina, zapara, 7. nekada "popularna" vojnička hrana, 8. domaća životinja, 9. žensko ime (ličnost iz romana), 11. važan začim, 14. potvrдна riječ, 15. međunarodni kazališni

institut, 17. nota solmizacije, 19. glavni grad Grčke, 21. kratica prijašnje države u Africi (danas Egipat), 22. poluotok na Jadranu, 23. ime i prezime zagrebačke (gričke) piljarice (iz romana), 26. usud, zla sudbina, 27. vječna propast, 28. od oka, 29. zemljište, 31. ptica pjeвица, 33. prezime negativne ličnosti (kaptolski župan) iz romana, 36. muško ime (školnik u romanu), 39. uniformirani sluga, 41. dio otplate duga, 43. narodni odbor (krat), 45. čuva tajnu, ne iznosi u javnost, 46. grobna jama, 50. riječna riba, 54. povratna zamjenica.

Rješenje križaljke iz prošlog broja: BENKO, popovi, elan, samo, os, rik, dolapi, a, Itala, erata, Sana, užariti, I, a, Jan, a, Is, ak, Perin, tnt, vokal, kaplar, bokal, oro, aj, sag, ski, I, ar, UON, oštar, kat, SOS, laka, otrok, Osijek, ban, Armenija.

PAZI: 49. (vodoravno) međunarodna kratica za poziv u pomoć.

PETI TOČAK

1. Menjam tamburu dugmeta-ru, za komplet najboljih namjera. Po mogućnosti u kožnom povezu. Šifra: Dani.

2. Izvjesno, prije SPS-a potop. A poslje, još se ne zna.

3. Prapostojbina Bunjevaca je Travunija. Otkrio je i u to vjeruju A i M i Kuntić. A o tome piše opet A i M i Kuntić.

4. Fragmenti iz Dnevnika jednog ranjevca od 1692 do 1992, slučajno ovih dana pronađeni u podrumima nama bliske Blatvije.

Dani dosadni.

Dani prazni.

Dani mučni.

Dani šuplji.

Dani mračni.

Dani nikakvi.

A onda se dogodio M.S.V.

K. od Livče.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

PRIVATNO POGREBNO
PODUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 1, telefon (danonoćno): (024) 51-514
- BAJMOK: JNA 3 (u cvjećarnici MARIŠKA)
- PALIĆ: Lajoša Joa 8, (u cvjećarnici ORHIDEJA)
- HORGOS: Borisa Kidriča 7
- MARTONOŠ: Trg Doža Đerđa 3

JUTUTUNSKA JUHAHAHA

U kraljevstvu Jutututu
kralj trinesti Balakaha
obećao svom narodu
daće dati juhahaha (ustav).
Samo neka budu verni,
nek vojuju o svom kruhu,
neka čute i nek žmure,
nek plaćaju juhuhuhu (porez).
Poslušni su Jututunci,
plaćali su juhuhuhu,
čutali su, žmurili su,
vojevali o svom kruhu.
A prolećem svakog goda
popne s na breg Balakaha,
pa poviče gromoglasno:
Dobićete juhahaha!
U kralja su jake prsi,
grlat li je Balakaha,
kad poviče, brda s ore -
Juhahaha, haha, hahal
Švi se grotom smejat stanu,
sve se tresu brat do brata,
od smeha, teška smeha,
za trbuh se i kralj hvata.
A šta im je tako smešno?
Il je smešan Balakaha?
Il su smešni Jututunci?
Il je smešno "juhahaha"?
Šve troje je dosta smešno,
ponajviše Balakaha,
kad ozbiljno, milostivo
progovori: Juhahaha!
Srećni su ti Jututunci,
srećan li je Balakaha,
kad ih tako razveseli
prazna rečca: Juhahaha!

Jovan Jovanović Zmaj

DSHV U SVIJETU

Nakon zaključenja prošloga broja stigle su slijedeće vijesti:

- **RIM**, 5. svibnja 1992. Na inicijativu zamjenika ministra vanjskih poslova Republike Italije gosp. dr. Claudio Vitalone-a posjetio je Bela Tonković Ministarstvo vanjskih poslova Italije i u dužem prijateljskom razgovoru obavijestio visoke službenike Ministarstva o situaciji u Vojvodini, posebno o nedefiniranom pravnom položaju i prilikama u kojima žive Hrvati u Vojvodini i Republici Srbiji uopće.

- **SUBOTICA**, 12. svibnja 1992. Gosp. Gert Westerveen, predstavnik Visokog komesarijata UNO za izbjeglice u Ženevi posjetio je DSHV u Subotici. Gosp. Westerveen se zanimao za položaj Hrvata u Vojvodini i u Republici Srbiji uopće.

- **BEOGRAD**, 19. svibnja 1992. G. Bela Tonković i g. Ivan Poljaković posjetili su u Beogradu sjedište promatrača Europske Zajednice i razgovarali s visokim funkcionarima o situaciji Hrvata u Vojvodini.

- **BEOGRAD**, 19. svibnja 1992. Na inicijativu zajedničke de-

legacije KESS-a i Europske Zajednice g. Bela Tonković i g. Ivan Poljaković razgovarali su s Jack Zetkulić, J. Oberland i Hejsek Josef o situaciji Hrvata u Republici Srbiji i o razlozima zašto DSHV učestvuje na izborima. G. Tonković i g. Poljaković predložili su visokim gostima da sudjelovanjem na izborima DSHV biračima pruža mogućnost demokratske opcije.

- **ZAGREB**, 4. lipnja 1992. Na poziv gosp. general-majora Manuel Correia, šefa Misije promatrača EZ gosp. Bela Tonković je posjetio sjedište Misije u Zagrebu. Tom prilikom je gosp. Tonković obavijestio gosp. Correia-u teroru fašističkih ekstremista na Hrvate u Srijemu, Banatu i Bačkoj i o indolenciji vlasti prema tom teroru, kao i o odbijanju vlasti da se konačno počne s rješavanjem pitanja Hrvata u Vojvodini i Republici Srbiji uopće.

- **SUBOTICA**, 6. lipnja 1992. Gosp. dr. Ian Kely, direktor Američkog informacionog centra u Beogradu, posjetio je DSHV. Ovaj posjet je jedan u nizu vrlo dobrih odnosa Američkog informativnog centra i DSHV.

HVALA

Zahvaljujemo se svim sponzorima Glasa ravnice na novčanim priložima uz čiju pomoć uspijevamo tiskati naš zajednički list. Većina sponzora želi ostati anonimna iz razumljivih razloga, ali nadamo se boljim vremenima kada ćemo moći s ponosom i bez bojazni objaviti imena dobročinitelja.

SLUŠAJTE NAS SUBOTOM

Hrvatski radio emitira svake subote od 21.05 do 21.30 emisiju Hrvatima u Srijemu, Banatu i Bačkoj. Slušajte našu radio emisiju na srednjem valu 594 ili 1125 kHz

GLAS RAVNICE — Glasilo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini — Ravnatelj: Vojislav Sekelj; Glavni i odgovorni urednik: mr Ivan Poljaković; Izdaje: DSHV, 24000 Subotica, Trg cara Jovana Nenada 15/III; tel./fax.: (024) 51-348; Žiro račun: 66600-678-9027 SDK Subotica. List je registriran kod Pokrajinskog sekretarijata za informacije pod br. 651-85/90. "Glas ravnice" izlazi 15. u mjesecu. Godišnja pretplata je protuvrijednost 10 DM, za inozemstvo 15 DM. Cjenik reklamnog prostora: cijela strana 50.000 din.; pojedinačni mali oglasi 1000 din. do 25 riječi svaka dalja riječ 100 din.

Slog: Krešimir I von Tonković, Subotica. Tisak: "Globus", Subotica.